

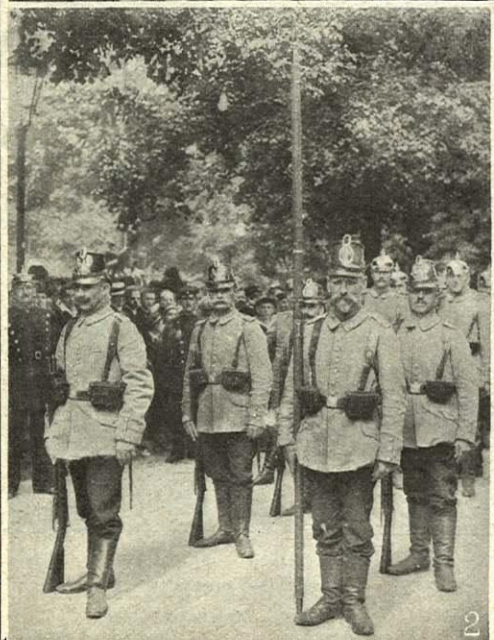

ILLUSTRERAD TIDNING **HÖR** FÖR KVINNAN OCH HEMMET GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SONDAGEN DEN 20 SEPTEMBER 1914.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: **ERNST HÖGMAN.**
 RED.-SEKRETERARE: **ELIN WÄGNER.**

Världskriget.

Bilden här ofvan återger en grupp ryska studentskor, satta under bevakning i en tysk stad. Bilden till vänster framställer österrikiska landstormsmän med en af dem eröfrad rysk fana, och å bilden till höger synes Tysklands yngste soldat, som på grund af kriget, på egen begäran, blifvit enrollerad, hvilket naturligtvis ej skulle låta sig göra i fredstid. Den unge krigarens namn är Hans von Minning, född den 10 september 1899. Hans mor är död och fadern befinner sig redan under fanorna, hvarför sonen nu också velat följa med ut i fält. (Berliner Illustrations-Gesellschaft foto.)

Mas-Olles utställning å Valand i Göteborg.

Konstnären har emellertid sin styrka företrädesvis som figurmålare, där han är mera självständig. Genast vid inträdet å utställningen fångas uppmärksamheten af ett flott behandlat "Själfporträtt", i hvars bakgrund en hägrande naken modell förräder konstnärens stora intresse för denna genre, hvilket intresse också här gifvit sig ett uttryck i trenne måttfullt hållna och klara modellstudier.

"RYSKAN"

intensivast verkande duken i salen, den gamles hela lifssaga tecknad i de vackert fårade anletsdragen och de knotiga, nu darrande händerna. Förkärleken för de gamla och deras gemyt hindrar emellertid ingalunda konstnären från att i sina flickhuvuden inlägga en utsökt ungdomlig charm, t. ex. Kalle-Kari med sin läckra färgkomposition eller "I Timp", där ett ljusproblem på ett lyckligt sätt fått sin lösning.

En mindre kollektion etsningar vittnar om konstnärens begåfning äfven på detta område.

Hufvudintycket af utställningen är att här arbetas med en lätthet och schwung, som verka betagande på åskådaren, och man lämnar den med önskan att få se mera af denna lifstarka och sympatiska konst.

—Z.

"I TIMP"

DEN UNGE KONSTNÄREN Helmer Mas-Olle har nyligen å konstsalongen Valand i Göteborg öppnat sin första separatutställning. Så när som på tvenne dukar äro här exponerade arbeten fullständigt nya för publiken och utförda under åren 1913—14. Det första intryck, utställningen i sin helhet ger, är af skimrande blå färger, hvilket emellertid vid närmare granskning aldrig i något arbete återfinnes i den grad, att det blir tröttnande. Emellertid har man häri en utgångspunkt för att finna den skola, konstnären representerar, och detta blir då, hvad landskapsbilderna beträffar, otvetydigt Matisse', om ock dennes manér under försvenskningen betydligt modererats. Här förekommer en vid utsikt öfver blånande Dalaberg med brännande sol på förgrunds-träden, som äger stora förtjänster.

Konstnärsparet Helmer Mas-Olle. Anna Backlund foto.

Eljes skildras här med utpräglad karaktäristik gubbfysionomier, gamla dalmasar i sitt hemlands miljö. Så ser man på "Grannarne", hur humorn speglar i de maktiga gubbarnes ögonvrår eller på "Byns älderman", kanske den

Ärade kvartalsprenumeranter

UPPMANAS VÄNLIGEN ATT UTAN dröjsmål förnya prenumerationen för oktoberkvartalet, så att ej afbrott må uppstå i tidningens regelbundna expedition.

"BYNS ÄLDERMAN"

"SKALK-FAR"

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	> 3.50	Halft år.....	> 4.50
Kvartal.....	> 1.75	Kvartal.....	> 2.25
Månad.....	> 0.75	Månad.....	> 0.90

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.
 Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
 Kl. 10—4. Kl. 9—6.
 Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02. Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
 Kl. 11—1. Kl. 9—6.
 Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonserpris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser:
30 öre å textside.	30 öre efter text. 35 öre
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textside. 20 % förh. för särsk. begärd plats.

Fotvandringen.

Blyerts af LUDVIG NORDSTRÖM.

ENNA TIDNINGS REDAKTÖR är en stor fotvandrare. Härom sistens uppenbarade han sig i den dalaby, där jag sedan några år tillbaka plår tillbringa sommaren, och föreslår mig ingenting mindre än en promenad öfver skogsbygderna inom Leksands, Gagnefs och Floda socknar. Jag protesterar under hänvisning till den paddel-åra, jag just har i handen, jag är vattenmänniska, inte skogsmänniska, och mina bästa muskler har jag i armarna, inte i benen. Men ingenting hjälper, färden bestäms, och jag länker för mig själf, att så skall jag åtminstone passa på och se efter, hur skogsbygdernas folk reagera för det stora kriget ute i världen.

En morgon bär det alltså i väg, utsiktstornet på Käringberget försvinner, och vi ringla oss uppåt skogarna.

Om kriget har jag redan resonerat med folket i min by. En kulla har berättat, att sen fyrtio år har hon väntat denna händelse, den var förutsagd i "boken om Sibyllans spådom", som hon och alla hennes kamrater läste noggrant, då de voro unga. Där stod, att kriget skulle komma 1914 och pågå till och med 1917, och "ve dem, som då lefva på jorden", men 1918 skulle friden komma, en lång lycklig följd af år begynna, och detta allt, sedan "fredskonungen af Norden", med andra ord hans majestät Gustav V, stiftat frid öfver alla land. Af en annan kulla fullständigades dessa upplysningar med att omkring år 1917 skulle alla rika i världen kasta sina pengar på marken och förbanna dem och med oktober månad 1914 skulle judarnas förbannelse gå ut, de skulle från alla jordens hörn återinvandra i Palestina, sätta sig ner i sina fäders land och återuppbygga Jerusalem.

Ur böndernas mun har jag hämtat ett par notiser, som jag här kan återge. I dessa trakter hade på Gustaf Vasas tid varit fiender. De hade marscherat landsvägen fram, byafolket hade flytt till skogarna, och fienderna kommo ända till första gårdarna i andra byn från Leksandsnoret, Ullvi. Där vände de, och från den tiden bära dessa gårdar ännu i dag namn af "Vändaf".

Sen samma tid bor minnet kvar af de utländska inkräktarne, och detta minne bestämmer egendomligt nog en del af känslorna för nu pågående krig.

— Af ryssen ha vi ingenting att frukta, heter det. Värre är tysken.

— Hvad vet ni om honom?

— Vi vet väl, hur han var, då han var här sist!

Det är ett godt minne, men icke att alldeles gå förbi, kanhända. Ur folkpsykologisk synpunkt.

Alltnog, vi marschera. Trakten ligger septemberklar under himlens långa perspektiv med blå berg bakom hvarandra, och de första bönder vi stöta på, befinna sig vid en vattenkvarn midt inne i djupa skogen. De stå kring lasset och resonera lugnt, vi besikliga kvarnen, som Johan finner påminna om Almqvist, jag om Olle Högberg, och fortsätta öfver en sandås, som ger oss tillfälle att demonstrera den ene Sachsiska Schweiz, den andre norra Ångermanland.

Kriget är som glömdt. I första by gå slagorna på logarna, i nästa äro alla man ur huse för att repa löf af asparna, och när vi tala med en gubbe och en bondhustru, röra

sig orden om denna torra sommar, hvars make ingen nu lefvande kan minnas. Ett tecken till denna forka är, att ekorrharna i skaror kommit fram ur skogarna. I Leksand berättades, att nere i Barkdalen vid Siljan hade någon på en sträcka af 500 meter funnit inte mindre än 20 stycken, som druckit ihjäl sig och lågo döda på sandstranden. Och hvar jag under sommaren kommit paddlande, har jag stött på ekorrar, stränderna rundt, ekorrar, gellingar och badande fruntimmer.

Inåt skogarna ligga nu byarna i stilla och fullkomlig frid. Om ungdomen är mobiliserad vet jag inte, men säkert är, att jag på hela första dagen inte såg en enda ung man, bara gubbar.

När solen står som högst, tåga vi in i en by, som lyser af äppleträd och röda aspar och hvita björkstammar.

— Finns här en handelsbod? är vår fråga till en kulla, som viker undan från vägen. Vi äro försliga, vi som ekorrharna. Jo, det finns, längre bort i andra ändan af byn. Vi gå och gå, och på ett tvättställe vid den bäck, som glittrande genomrinner ängarna, ligger på en bänk en nyslaktad gris, hvit som en flundermage och med alla fyra benen orörligt sträckta mot en rymd, mer fylld af Homeros' än af Bismarcks, Moltkes och kejsar Wilhelm II:s anda. Han ligger där ensam och öfvergifven, flugor spela omkring honom, koskällor klinga i luften, men aldrig mer skall den grisen grymta, böka eller dansa. Det kan man granneligen förstå och märka. Och ändå är han vacker, ty han är så hvit och stilla.

Vi gå och gå, men byn tar slut, utan att någon handelsbod upptäckts. Vi vända om, gå in på en gård, stiga inom en dörr, en kulla möter med Dalarnas hela hundraårsfredliga leende öfver dragen.

— Jo, handelsboden, den är här!

Hvad behöfver man skylt? Alla i byn veta ju, hvar boden ligger. Det är endast till de par tre närmaste landsvägsbyarna kring Leksands kyrkosamhälle, som skyltfåfången spridit sig.

— Har ni vichy?

— Nej!

— Sockerdricka?

— Nej!

— Limonad?

— Nej!

— Lagerdricka?

— Nej!

— Hvad är det där i buteljerna då?

— Maskinolja! Hå hå hå!

Det är fotvandringsslif, jag känner igen alltsammans från fordom. Men hvad i herrans namn, dricker man inte i denna by?

— Har ni inte vatten då?

— Naej!

Så lycklig som denna kulla borde alla se ut, och så förnöjsamma borde alla vara, så sluppe människorna slakta hvarandra per tons!

Lyckligtvis kommer en karl och erbjuder sig skaffa hembryggt svagdricka.

— Nå, säga vi, hva vet ni om kriget här på trakten då?

— Ja, vi vet just inte så mycket.

Frågan intresserar honom föga, endast ur en synpunkt, att de sägas ha bra bössor därute.

— För det är godt fågelår i år, säger han. I går såg jag några, det var väl tre, tjäderhönor, som slogo ner härborta på ången — han pekade noga — och jag fick hem korna

och fick in dem i lagårn. Sen tog jag bössan och smög på dem och knäppte två.

— Till söndagsstek?

— Nej, jag skickar dem till Stockholm, så får jag bättre betaldt. Frakten, ja! Det är 1:25, men jag får 2:75 styck där mot 1:75 här. Så blir det en slant, och slantarna äro nog små här i dessa trakter, och man får ta dem, där man kan.

Så långt var han från kriget. Och hans enda tanke under det hvitgrå häret och det brunrynkiga skinnets var lifsuppehällets problem, som alltså inte tycktes bara vara en lek i denna skogsbygd.

Med tanke på denne man föreföll mig därför de synpunkter egendomliga, som jag några timmar senare på en mils afstand ifrån honom fick höra i den gård, där vi togo natthärbärge. Det var ett pensionat. Ett sådant, dit man reser från städerna för att få frisk luft och stillhet. Städernas folk hade därför detacherat ut en ensam snäll och duktig dam till denna ödsliga plats, för att hon där skulle mottaga dem.

Här mötte vi åter kriget, i all dess tidningsglans.

— Hvad anse herrarne om saken? frågades, och meningarna framfördes. Seger för rasfränderna var här önskemålet. Jag anförde bondesympunkten, och därmed var bondefrågan uppe, som jag längtade efter.

— Hvad nu bönderna beträffar i dessa bygder, så ha de af sitt ständigt ökade välstånd mer och mer fördärfvats.

— I hvilket afseende?

— De ha blifvit höga, ogina och egoistiska, och de ha ingen äkta kärlek till sitt land.

Pang! Där hade vi det. De ville inte gå med på ökade militär-kostnader, var det så?

— Ja. Dessa trakter voro de enda i hela landet, som vid valen i våras inte gingo åt höger utan tvärtom än mer åt vänster. Det är deras egoism och kortsynthet. De ha förlorat sitt gamla forna vackra offersinne.

Hm!

— Men hvad är också följden af detta deras alltför stora välstånd? Jo, att landets brottslighet i fruktansvärd grad ökats.

— Inte enligt chefens för Statistiska centralbyrån utsago. Han påstår motsatsen.

Paus.

— Såå.

— Inte heller känner man, att bondebefolkningens välstånd är för stort, om man inte menar, att barkbröd bör vara normal lefnadsstandard.

— Det skulle åtminstone vara vida vackrare än den nuvarande egoismen.

— Och dock vilja vi Sveriges väl!

— Det är vårt försvar.

— Baseradt på barkbröd?

— Då var, på barkbrödets tid, vårt folk tapprast!

Punkt.

Nå! Nå! Vi mena det bästa, hvar och en på sin väg, bönderna på sin, pensionatet på sin. Och försonas skraftande.

— Ta nu och läs denna bok af Maeterlinck: "Le double jardin". Denna bit: "Les sources du printemps". Den är, ja den är helt enkelt bedärande!

Därmed inträder fred för natten.

Jag ligger för öppet fönster och röker en cigarett och läser Maeterlinck midt häruppe i skogsbygden, medan det är glänsande stjärnklart ute. Tänker på, att Maeterlinck förvandlat sitt slot i Normandie till Rödakors-sjukhus för i kriget sårade, och tänker på en nattpromenad genom Paris' gator, då en fransk fransman från Frankrike kåserade

KLÄDNINGAR

till Kr. 8.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder nerfläckade och oanvändbara klädning för kemisk tvätt och prässning till **Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg** och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänd er Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter: **Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt kartong.** Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Etthundra (100) kronor

i pris för

En pjäs för sällskapsscenen.

Densamma bör bestå af en enaktare i behaglig komediartad ton, ha fyra, högst fem roller och spela inom ramen af en lätt åstadkommen rumsdekoration.

Täflingsmanuskripten, som skola vara försedda med påskriften: **Iduns novembertäfling** samt åtföljda af försegladt motto, innehållande författarens namnsedel och adress, måste vara inlämnade till redaktionen af **Idun** senast den 1 nästkommande oktober.

Vi förbehålla oss rätt till prisets delning för den händelse ingen af de insända skrifterna skulle befinnas vara förtjänt af priset odeladt.

Stockholm den 1 september 1914.

IDUNS REDAKTION.

Gul som guld med röda dungar och gråa byar och en stålblå mur af berg rundt omkring det hela.

Skogen sluter sig efter oss som en port, och nu vandra vi öfver gnejshällarna i suset och stillheten. Fri utkik ha vi blott uppåt himlen, där molnen gå. Vi lägga oss på rygg och tänka, hvar och en för sig. Jag ingen-ting. Gud vet hvad Johan tänker. Han har nyss skrivit en sång för landstormen. Han tänker kanske innerst inne, att jag är en af dessa "vaterlandslose Gesellen", som tyske kejsaren talade om en gång. Kanske har han rätt, men farlig för Sveriges säkerhet är jag knappast. Och i själfva verket menar han, att sådant där skall man gå igenom, det växer bort med åren, man blir lugn till sist och låter fantasierna flyga vidare till nästa generation.

Vårt mål är närmast ett fäboställe, och när stammarna glesna mot söder, stanna vi båda tvärt. En fäbojanta går uppe i skogen och sjunger. Det är obegripligt, hur hon kan få fram toner, som kännas klara som vatten eller kristall, starka så att hela skogen, dalarna nedanför våra fötter, ja, hela den synliga världen tyckes eka för dem. Man riktigt hör, hur hon vet med sig, att ingen lyssnar på henne, hela ensamheten strömmar ut ur ljuden, det är som en fors, man plötsligt hör spela upp, då man anar intet.

Och af detta får jag en känsla, obeskriflig och obegriplig, af hur en gång det må st e bli fred för alltid öfver hela jorden. Mellan stammarna ser jag milsvit bort öfver skogar och bygder och en glittrande sjö, med fäboflickans höga toner sväfvar jag ända upp till himlen, och jag ser ut öfver århundraden, som ändtligen skola realisera, hvad vi misslyckats med, och då det skall bli något gjordt här på jorden, som inte en dag raseras i grund, utan håller.

— Det här är poesi! säger Johan midt i mina tankar, men då ilsknar jag till och svarar, lite heft:

— Bah! Hon har naturligtvis ruttna tänder som alla andra häruppe!

Nederlag! Jag konstaterar blixtnabbt, att det till en början ligger århundraden mellan mina tankar och mina handlingar, skäms för mig själf och beslutar tiga.

Just som vi bryta fram ur skogen och inträda på fäboden, kommer jäntan med sina kor, och hon sjunger, så att öronen slå lock, men när hon med detsamma ser oss, tystnar hon tvärt som gräshoppan, då man nalkas.

Vi stiga in i boden till en annan jänta. Sångerskan kommer, slår sig ner med ett broderi. Hon är blyg och lik alla andra jäntor i byarna. Jag minns fiskarpojkarne hemma på

öfver denne flamländare, denne halfgerman, och slog knut på kåseriet med orden:

— Un peu sublime et — un peu naïf!

Slumpen vill, att "Les sources du printemps" handlar om de nordligare klimatens från i södra Frankrike, ekar o. d., samt deras senfärdighet i jämförelse med Medelhafslorans lätt sinniga, tanklösa arter. "Sehr nett, aber...!" Som alltid slutar äfven denna Maeterlinck-njutning med känslan, att till sist är där ändå någonting som fattas. Mellan honom och lifvet går som en fin tråd, förgylld som solen om man så vill, men den är där som kritstreck för hönan, och han stannar fascinerad i cirkeln, är vacker och allsammans, men då morgonen kommer, är det vackra borta som en dröm, och man glömmet honom som ett rosenmoln, som passerat.

— Nåå, frågas det vid frukostbordet, var det inte bedårande?

— Mycket vackert. Men strax intill denna bit fanns en annan, som handlade om den allmänna rösträtten. Har ni läst den?

— Nej...! Allmänna rösträtten...? Ack, jag älskar naturskildringar...!

Och därmed lämna vi vårt härbärke och de odlade dalgångarna och stiga uppåt åsarna. Lämmande bakom oss det svenskt svenska från Sverige, som lefver i naturskildringar hela landet rundt som smycken i bomull, där man sofver så godt som en katt i spisen och drömmer drömmar, tigerdrömmar, lejondrömmar, fast man bara är en liten katt i spisen. Men kanske är det skönt för kaffor att få drömma! I krigstider!

Vi komma till en fors. Där ligger en gammal af decenniens mjöl nerdammad kvarn. Mjölstoffet hänger som istappar och isdroppar under alla bjälkar. Bönder bära mjölsäckar, en gammal gumma rör i en tratt, ur hvilken mjölet rinner. Allt är mjöl, och mjölkung är en liten mjölgrå gubbe med glasögon.

Tänker han på kriget? Nej, på helt annat.

— Jaså, herrarna känner till, att Bergslaget vill reglera Siljans vattenstånd. Bönderna äro emot på sina ställen. Mjaha, mycket riktigt, ja. Men de ha missuppfattat saken. Det är ingen fara för att få mark förstörd...

Johan får hela vattenfrågan som en mjöldusch öfver sig, men som gammal tidningsredaktör har han en ouppnåelig skicklighet i att tänka på annat, medan supplikanter tala, och inför mjölnarens svada få hans ögon det drömmande uttrycket från Iduns redaktionsbyrå; hvarefter vi fortsätta.

Barkbröd var det, ja! Vi vandra upp genom en by vid foten af storskogen. Slå oss ner på en bro, få en skopa friskt vatten. Som vi sitta där, kommer en byting i gul kolt tultande fram med två äpplen. De sändas inifrån stugan. Barnen sjunga, getterna bräka, äpplena lysa som flickkinder ur trädgårdarna, allt är lugnt, tryggt, kärt för människors hjärtan och ögon, och en gåfva sändes ut med barnen till främlingarna.

Då drar jag mig till minnes barkbrödstrakter, det finns nämligen sådana också, och äfven där har jag gästst. Där sutto människorna hopkurade vid spisen, skygga och rädda, att man skulle beröfva dem något.

— Ha ni det? — Nää. — Det då? — Nää! — Inte nånting? — Nää. —

Så låter det hos barkbrödsfolk. Är det så man vill ha det? Öfver framtidens Sverige. Eller som i denna vänliga äppelby i Dalarna?

Jag tänker på den saken, medan vi stiga öfver den här sista byn uppåt berget. Här är bara ljung, röd tofvig ljung och hög luft. Vi vända oss om. Ah! Hela bygden, hela dalen!

min kust. I stan under torghandeln se de ut som slöfockar, men när man ligger med dem ute i sälisen ett par mil till hafs och krälar i issörjan, växa de till hjältar.

Hän på stugväggen hänger ett gammalt bockhorn. Johan är musikmänniska och får sångerskan att blåsa — bara vi inte se på. Därför går hon utom knuten. Det låter vid gudarna som slaget vid Brunnbäckes färja, som Bröt-Anund och hela sällskapet i Uppsala högar och har absolut, på min heder, inte minsta tycke af en Caruso-aria i gram-mofon!

Men kriget? Har kriget nått upp till fäboden? Ja. Flickorna ha legat här i 13 vecor, men de ha hört:

— Att det är oroligt bort i världen!

Och den äldre tillägger allvarligt:

— Men bra vore det, om Sverige slapp bli med!

Då minns jag en bondhustru i min by därnere i bygderna, som läser och läser, medan tårarna rinna, om barn, som bli föräldralösa, eller som skjutas och slickas ner, eller som måste lefva ett helt långt lif på dessa fasans barndomsminnen. Hon kan inte sofva om nätterna. Hon ligger och tänker på dessa barn långt borta, som hon inte kan hjälpa. Jag tror vi måste ge kvinnorna rösträtt. Kanske "das ewig weibliche" till sist ändå, det och bara det, har hela problemets lösning hos sig!

Vi börja nerstigningen till bygden på andra sidan fäbostället. Solen sjunker, och sligen sjunker, nerför torra backar, ringlar öfver torra myrar, klättrar öfver torkade bäckar och mynnar ändtligen ut vid en blank sjö, där en roddare väntar oss. Så äro vi åter nere i bruten bygd.

Tänker man här på kriget? Nej. Roddarn lånar mig sitt gädd-drag och föreläser om sjöns fiskeförhållanden, jag låter refven löpa ut, han pekar på en sten vid stranden, den syns knapp öfver vattenytan, och jag märker, att just den stenen är det stora ämnet för hans tankar i sommar.

— Så länge jag vet tillbaka i tiden, säger han, har den då aldrig synt öfver vatten. Så torr har det varit. Ja, det var en besynnerlig sommar. En besynnerlig sommar, besinna det.

Och väl i land visar han oss vårt härbärke för natten, därifrån vi i morgon ska återvända hem. Vi göra vårt intåg, vi mötas af tidningar: Tyskarna ha segrat vid S:t Quentin!!!

Nå, det må de göra, men ett är visst, inte förändrar det världens gång inom Leksand, Gagnefs och Floda socknar i Dalarna, det vet jag nu. Där skjuter man tjäderhonor à 2:75 styck, grubblar på regleringen af Siljans vatten, sjunger korna i vall på fäboskogarna och blåser i bockhorn samt grubblar på stenar, som genom sommarens torra kommit upp ur sjöarna.

Och hvad Johan och mig beträffar, så vakna vi nästa morgon som vanligt, ta en bil och susa landsvägen hem på en och en half timme samma sträcka, vi användt två dagar att passera till fots. Fast bilen går ju inte öfver bergen. Och väl återkomna till Leksand, avsluta vi färden med ett enkelt glas sauterne och sjunka sen i våra tidningar, och så är sommaren slut, regnet faller redan, hösten och vintern komma, och mörkret tättnar väl för hvarje dag allt mer och mer öfver Europa — men sen blir det gudilof vår igen, och få se, om det inte ljusnar ändå till det sista!

IDUNS KOKBOK

AF

ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - -

Den har redan utgått i öfver 25,000 ex. Pris: Kr. 5:50 inb.

K. ANDERSON

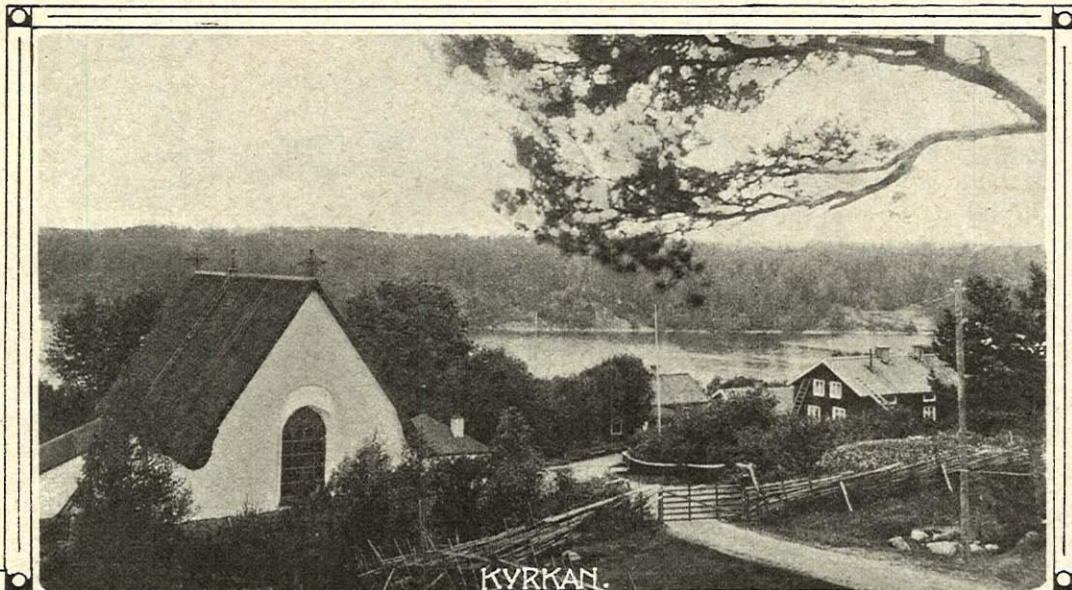
"IDEAL" chafull af ek, med 9 1/2 duss. kontrolleradt bordsilver eller ock 9 1/2 duss. 1:ma nysilver till Kr. 625—200. Praktikatlog, ringmått gratis. KUNGL. HOFJUVELERARE. JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19—21.

LANDSTORMEN I YTTERSTA SKÅREN

FRISKA HAFS-
vindar svepa om-
kring oss, där vi
öfva exercis och
sprida skyttelinje
fram öfver ängs-
marker och ta
skyddande beläck-
ning bakom bergs-
knallar i skogsbry-
net.

Några veckor ha
raskt svunnit hän
sedan inrycknings-
dagen, och man
märker, att den

KYRKAN.

först hänvisade
till enbart halm-
läger i vårt loge-
ment, ett mis-
sionshus, men så
skänkte byns kvin-
nor landstormen
madrasser, hvilket
betydligt ökade
trefnaden i denna
stora sängkamma-
re. Ungdomsföre-
ningar och byns
unga damer ha fler-
faldiga gånger
ställt till kafferep

TVÅ KORPRALER.

fationer, hämta villigt vatten från
närmaste källa, så vi kunna fukta
våra torra strupar. Så komma
piporna fram, och man veder-
kvicker sig med några bloss eller
stoppar in en ny "mullbänk".

Många af dessa "gossar" med
hustru och stor barnskara hemma
ha aldrig kunnat drömma om, att
de skulle mobiliseras, och skulle
"klämt den på fruten", som va-
rit nog förmätn att komma med
ett dylikt påstående.

Vårt befäl är alligenom hu-
mant och kamratfandan den bä-
sta, så dessa veckors drill ute i
hafsbandet kommer att stå som
ett ljust minne för alla och en
hvar.

Men äfven andra orsaker bi-
draga härtill. Befolkningen på
ön har från första stunden vun-
nit våra hjärtan genom sin en-
stående hjälpsamhet. Vi voro

EN PATRULL.

TYRKPARAD.

dagliga träningen haft åsyftad verkan, ty nu
skulle ingen känna igen dessa spänstiga
"gossar" som den första dagen hade all
möda att marschera i takt.

Vår afdelning utgöres till större delen af
jordbruksarbetare, hvaraf många en gång
varit stamanställda, men den forna färdig-
heten har gått förlorad under det dagliga
släpet. Hvar man anstränger sig dock till
det yttersta, så resultatet till slut blir godt och
befälet skänker oss 15 minuters hvila. Några
småpojkar, som beundrande åseft våra pres-

MATEN KOKAS.

GRUPPCHEFFEN INSPEKTERAR.

med dans för landstormen, som tycks vara
populär hos befolkningen.

Som ett kuriosum kan påpekas, att vid ett
dylikt tillfälle exekverades musiken af en
stråkorkester, sammansatt af — stenhuggare.
Granitbrytning är nämligen öns viktigaste in-
komstkälla, så en mängd stenarbetare finnes
härute, men att de med sina grofva näfvar
kunna med verklig talang föra en stråke är
nog ganska enastående.

ORDONNANS.

Pröfva **Tuppens Zephyr**

och Ni köper ingen annan.

KONSTFLITEN, Göteborg.

Mattor, Gardiner, Bonader, Möbetyger, Dräkttyger.

Konstnärliga mönster och färgsättningar. Profver sändas.

Krigslyrik 1870—71.

DEN TID OCH DET SVERIGE, hvarom här skall talas, kunde uppvisa blott ett fåtal vitterlekare af nämnvärd rang. Till dessa hörde Snoilsky och Strandberg, signaturen "Talis Qualis".

Båda voro på visst sätt profeter. Redan år 1862 hade den förre i sina "Orkidéer" sjungit:

"Verdun har gett sig segraren till pris,
och preussarn triumferar segerdrucken
och profvar vinerna omkring Paris.
Din altarlåga, helga frihet, slocknar,
och slafvar snyfta och tyranner le —"

Efter andra kejsardömets fall afftryckte nästan alla våra tidningar "I Tuilleries-trädgården", en dikt, som Talis Qualis skref redan den 15 augusti 1858, och som slufar:

"Ju djupare en kraftig fjäder tryckes
dess mera våldsamt far den sedan fart.
Var framsynt: tiden är en spång som ryckes;
och står du icke då på fast grund redan,
så sjunker du, och dina verktyg sedan!"

Sedan — S é d a n!

Här spörjes kanske i någon mån en anti-fransk stämning — dock endast för den händelse att Napoleon III finge anses vara Frankrikes inkarnation. Det ödesdigra år, som gifvit stoff till denna lilla antologi, inspirerade våra poeter till enbart tyskfiendliga rim och rytmer.

*

I Fredrik Sanders julbok — "Dikter" — förekommer sist, och byggdt på en tidningsnotis, ett stycke, som här anföres i sin helhet:

Brefdufvan.

(November 1870.)

Lilla dufva, som till Norden
i en vilse luftballong
irrat bort från fosterjorden,
icke till de norska fjällen,
men till välbekanta ställen
vid Loires och Sarthes stränder
hade man sig tänkt din gång.

Kanske ville någon flicka
eller någon mor dig skicka
som ett budskap fjärran från?
Att du måtte återvända
med en myrtenkvist kanhända
och en runa under vingen
från en fästman eller son.

Eller skulle du berätta
något nytt ifrån Gambelta
till Trochu på samma vis?
Hur man hoppats undantränga
denna järnring, som af Moltke
blifvit slagen kring Paris.

Vilsna dufva, flyg tillbaka
till Paris, till hem och maka,
och med hopp hos dem förblif!
Men när så du återvänder,
säg, att uti Tysklands länder
såg du sorgsna barn och änkor,
fann dock ingen fredsoliv.

Högre stiga blodets vågor
kring din sköna stad, och lågor
börja flamma överallt.
Säg att brodermorden rasa
med förtviflans hat och fasa!
Stackars dufva! säg dock icke
hvem som sådant har befallt!

Den blifvande byråchefen och svensk-akademikern aspirerade ju på stats tjänst och höll sig därför någorlunda neutral, hvilket däremot knappast kan sägas om den i Söndags-Nisse förekommande signaturen Neutral, som enligt uppgift af salig Birger Schöldström skylde Fr. Barthelson, annars känd och uppskattad under beteckningen Z é r o. Han uppträdde som krigspoet nästan ideligen, men utrymmet medger oss blott att citera några rader ur hans "Krigsfantasier":

"... Sacre-bleu! Må de komma, de fastna i starr'n,
den där småtysken föga mig gör" —
och han (Napoleon III) fände ett krig som man
tänder cigarr'n,
och Paris ropte: "vive l'Empereur!"

Nu som retade tuppar de stå mot hvarann;
man på slagsmål tycks nästan för het;
men se, hvar för man slåss, ej en endaste man,
blott Gud Fader och kejsarn det vet."

B. Schöldström var under detta skede "Nisses" redaktör, och honom torde man få tillskrifva sonetten:

"Andra kejsardömet.

Din sol i blod gick upp... Du lyckats resa
din tron på mened, våld och dödens rör.
Va banque! Rien sacré pour un
sapeur!
det var ditt valspråk, tolkad af Theresa.

Förr ifrån soldateskens röster, hesa
utaf absint förnams: "Vive l'Empereur!"
Det ropet nu försvinner, glömmas, dör
uti det land, hvaröfver du spridt nesa.

Din makt har sopats bort af stormens ilar,
din barm har sårats utaf egna pilar,
din stolte Cæsar, snart han finns ej mer;

men frihetens och lyckans morgongryning
skall följa efter stridens vilda dymning,
bakom hvars svall din sol i blod gått ner!"

Vitterligare en sonett, med signaturen T***, har till upphofsman allas vår Filip Tammelin:

"Frankrike och Tyskland.

Du jord, som ammat hjältar upp i dagen:
en Luxembourg, en Villars, en Turenne!
Ej kan du styckas, hur du blöder än,
fast Cæsar med sin lycka ligger slagen.

I pröfningens och farans elldop tvagen,
du bådär opp en här af frie män,
och segerns genius komma skall igen,
af denna åsyn bländad och betagen.

Germanien! Du som jublar och som hånar,
som glädjedrucken hvässer nu den dolk,
hvarmed du döda vill ett ädelt folk,

gif akt att Klio, häfdens trogna tolk,
ur tidens böcker ej ditt minne plånar,
hur högljudt än kanonens stämma dånar!"

Farväl åt "Nisse" för en titt på "Kasper",
dess enda konkurrent på 70-talet. I första
årets första nummer ställde bladets grund-
läggare följande

"Horoskop för år 1870.

Den röda flammen där vid horisonten
betyder att i år
skall Sfinxen (Napoleon III) skifta som kame-
leonten...

För sent!! L'empire est mort!
Napoleon skall fly till påfvens riken,
men där förbluffad finna — republiken."

Nå, i det viktigaste blef ju Richard Gustafsson sannspådd. Men den abdikerade kejsaren flydde till England och ej till Italien, där hans minne dock ännu lefver i tacksam hägkomst och den enda offentliga statyn öfver honom rests i Milano.

*

Äfven mera så att säga enskildt tog man det fransk-tyska kriget såsom uppslag till resp. diktning och versmakeri.

Exempelvis utkom år 1871 i Göteborg ett för sin tid elegant häfte benämndt "Några blad från Frankrike af Bck". Häftet inleddes med "Prolog vid en soirée i Uddevalla till förmån för de franska jordbrukarne".

De sista raderna kunna vara förtjänta af att återgivas. Betydligt sämre saker fick man se:

" — — —"

Till fasa upp du väckes, franska folk!
Din ovän redan stöter in sin dolk
med skickligt hugg uti din nakna sida.
Och huru väldigt än du kämpar mot,

barbaren sätter på ditt bröst sin fot
att grymt sin dolk i djupa såret vrida,

(Alltjämt samma för en nutida svensk allmänhet obegripliga tyskskat!)

ty nu är mörkets stund: du måste lida.
Och sköfladt ligger där ditt sköna land.
Den bleka döden nu med knofig hand
frampressar smärtans tårar ur ditt öga.
Din höjd var stor, och djupt det blef, ditt fall.
Men viss är du — det vete världen all! —
att du ur nödens degel framgå skall
förnyad för ditt kall, det ädla, höga.
Och fastän lyckan nu ej är din vän,
af hvarje frihetsvän du hyllas än,
och våra fjäll genljuda e n c a d e n c e:
Honneur! Honneur aux enfans de la France!"

Författaren, Johan Henrik Björck, var förste lärare vid Gustafsbergs barnhus (inom parentes: beläget på Västkustens naturskönsaste område) och blef sedermera kyrkoherde i Hasslöf, Göteborgs stift.

I det högt lysande samfundet "S. H. T." strängade märket "Jonathan" sin lyra och kvad den 8 augusti 1870 i dikten till Frankrike:

" — — —"

Så strid — fast ensam! Lugnt det är att sitta
för jordens storfolk i sin tysta vrå
och att förnämt på dina tårar tiffa
och korsa sig — när tidens åskor slå.

Strid ensam! Än din genius dig ej lämnat,
han dröjer blott, men komma skall han snart.
Med frie män bakom sig förr han hämnat
det våld, som brutit löften uppenbart.

Din genius lever! — Hör hans vingar susa
från skogens famn där han sig gömt en tid!
Hör vapnen klinga, frihetssånger brusa!
Hvar man sig sällar till din äras strid!"

De notoriska pekoralisterna visade gifvetvis äfven sina mer eller mindre näpna framfötter. Det kan möjligen intressera läsaren att skåda en profbit ur "Tio runor, nyttiga för konungar och folk. Af skaldekungen J. E. Ahlstrand":

" — — —"

Hvar är väl nu den tid, den är allre'n förgången,
hvar är nu ock här Kungars segertid?
Mång' syns som slaf i syndens boja fången,
de vilja icke fred, ej frid — nej endast kamp och strid.

Napoleon föll, likt han på Sanct Helena,
för det han själf, hans folk, ej ville i lydnad store
Guden tjäna.

Nu Frankers lilja re'n förtrampad vorden
af eld och blod, du sköna bildnings-pol.
Knappt nu din stjärna syns i himmelen — på
jorden

befläckad är; — hvar finnes nu er lefnads sköna
sol?

Ej store Gud er ville frälsa, rädda,
er lyx och annan synd er dödssäng ville bädda!"

Den namnkunniga "Mac Mahon-visan" ansågs länge vara ett utslag af drastisk studenthumor. Detta kanske emedan originalet förvanskades undan för undan. Se här en strof af den ursprungliga texten:

"Mac Mahon, med namnet af "hjalte vid Wörth",
väl stridde med lejoniskt mod;
hans kraft var för ringa, en hvar det väl hört;
men viljan var Fransk — den var god;
blott han hade haft några tusen man flera,
så skulle väl Tysken sig lärt retirera;
men trettio tusen var Mac Mahons trupp,
därmod Tyskens styrka gick femdubbelt upp."

Samma strof har i en förvanskning, med Gefle som tryckort, handterats på följande obesvärade sätt:

"Mac Mahon, som ock kallas "hjalten vid Wörth",
han stridde med lejoniskt mod;
för lifen var styrkan, så det var då stort
omöjligt, fast viljan var god;
men hade han haft några tusende flera,
då hade han nog f-n lärt Tysken marschera,
men blott trettio tusen var Mac Mahons här,
och tyskens var femdubbel, om icke fler."

Den äkta Mac Mahon-visans diktare, som själf offentliggjorde sitt alster, hette Frans August Ohman, boktryckare i Mariefred och sedan 1866 redaktör af "Mariefreds (nya) Tidning". Punkt.

KARL BENZON.

Vid mötesvägen.

ET RÄDDE BRÅDSKA OCH förvirring i bankdirektör Gertmans våning vid Narvavägen, dit familjen hals öfver hufvud nyss var inflyttad från skärårdsvillan. Fru Gertman snodde omkring med rödgråta ögon, nervös och upprifven, jungfrurna sprungo hit och dit och de tre barnen, som också ville "hjälpa till", voro i vägen öfverallt och ökade villervallan. Familjeöfverhufvudet hade själf varit med i den allmänna förbistringen, men för en stund sedan hemkommen från Nordiska Kompaniet satt han i matsalen och förplägade sig med en splendid måltid.

— Kära min älskling, du äter väl ordentligt, ropade frun ut till honom, kom ihåg, att du inte får någon mat på så rysligt länge.

— Hvad pratar du! Får jag ingen mat!

Han skraftade och drack några djupa klunkar ur rödvinsglaset.

— Ja, men hvilken mat! Och ligga på halm! O, det är förfärligt!

— Ah, seså, seså! Tag det inte så tragiskt. Det är ju för fosterlandet, då är väl intet öfer för stort.

Fru Nina, som hade kommit och ställt sig bakom honom, kysste honom på pannan och fällde en tår på det begynnande månskenet i skulden.

— Nej, nej, men i alla fall... Tag en kotlett till och ät duktigt af pajen! Tror du inte vi kunde packa ned i en korg...

— Är du alldeles befängd! Skulle jag komma dragandes med en matsäckskorg i näfven!

Han reste sig från bordet och tittade som hastigast i en stor spegel för att se hur han tog sig ut i sin fältmundering af extra tjockt grågrönt tyg med damasker i samma färg.

Inte illa! Men den lilla kullriga magen! Nå, den skulle allt krympa ihop under fällifvets mödor, hoppades han.

— Är allt klart nu, ingenting glömdt? Nattkläderna och linnet, toalettetuiet, fotlådan, benbindorna? räknade han upp.

— Ja, ja! och fältflaskan och cigarrlådan, och regnrocken och filten, ifyllde frun, men teg med att hon smugit ned en påse delikata smörgåsar.

— Det är bra. Så spänna vi väl till ryggsäcken då.

Bankdirektören tog afsked af småbarnen. Äldste gossen och frun skulle följa med till samlingsplatsen.

Det blef en liten rörande scen. Sjuåringen presenterade pappa ett stort, grant äpple, som han skulle ha "att äta på vägen", och fyraåringen Signe kom med en halfäten chokladbit, "för det är det goaste jag vet, och det ska pappa ha".

Det blef litet immigt för de faderliga ögonen, och de små lyftes upp och kramades och kysstes upprepade gånger, under det mamma grät och snyftade. Men så körde bilen fram och gjorde slut på vidare känsloutbrott. —

Iförd hatten, libbället, armbindeln och med geväret på axeln kom landstormsmannen n:r 31 alias bankdirektör Arvid Gertman bort till de sina.

— Nå, sade hans fru och såg oroligt, fast nyfiket på honom, hur känns det?

Han skraftade lätt. — Utmärkt.

— Ack, det säger du bara för att inte göra mig ängslig.

Den nye landstormsmannen gjorde inom sig den reflexionen, att hans charmant fru undergått en högst remarkabel metamorfos på de senaste sex timmarna. Ett sådant slöseri på kärleksrika ord och ömma omsorger

hade han inte varit bortskämd med sen deras allra första äktenskapsår.

Den elfvaårige gossen gick rundt omkring fadern, men ändå på ett visst vördnadsfullt afstånd, och beskådade honom från topp till lå med lysande ögon. Var det verkligen pappa! Han såg ju ut som en riktig krigare.

— Pappa är bussig! förklarade han, det var det högsta beröm han kunde ge.

Arm i arm gingo mannen och hustrun fram och tillbaka, samspråkande om hemmets angelägenheter.

— Hur var det? frågade han plötsligt, lämnade jag tillräckligt? Ja, jag kommer hem på permission snart, men i alla fall... han plockade fram några hundrakronesedlar och räckte henne, räcker det, eller vill du ha mer?

— Nej, då, käraste.

Signalen kallade till samling och efter ett ömt afsked stod bankdirektören i ledet och försökte sig icke utan framgång på hållning och marschakt, värdig en krigsman så bård.

Gossen stod och såg efter fadern och det långa låget af landstormsmän.

— Mamma, sade han och kramade hennes hand, ack, om jag vore stor, så att jag fick vara med! Usch, att jag skall vara så liten!

— — —

Rörarbetaren Fridolf Karlsson satt vid köksbordshörnet och slängde i sig litet sylta från magasinet och några uppvärmda potatisar, hvarpå han drack en kopp skällhett kaffe, under det sex barn i ålder mellan tio och fyra år frängdes omkring honom. Fridolf Karlsson var reslig till växten, men mager och senig. Han var iförd söndagsdressen, sliten och tunn, samt ett par snörskor, som en gång varit bruna, med utnötta sulor och hvitnade i tårna.

Framför ugnsluckan stod hustrun och vände ett par våta strumpor, som hon nyss tvättat upp, allt under det hon i aldrig sinande svada hasplade fram otidigheter, dels ur egen fatatur, dels ur Stormklockan och från ungsocialistiska talare i Folkets hus.

— Håll käfft! sade mannen och svor till. — Och för resten så... Han reste sig brådskande från bordet.

— Ja, jag får ha strumporna som de ä'. Och så skjortfrasan.

— Men jag skulle väl stryka öfver den först.

— Det kvittar och hinns ej med nu. Jag fick ju söndagsrent på i morse.

Ur en korg med litet ostruket linne letade hon fram en gammal skjorta, som han tillika med de våta strumporna slog in i en tidning och stoppade i fickan i sällskap med en tvålbit och en frasig kam. Det var hela utrustningen. Karlsson stod och funderade litet. Så drog han upp plånboken och tömde dess innehåll, så när som på några silfverslantar till mat första dagarna, på köksbordet. Det var två femmor och ett par kronor i silfver och koppar.

— Är det allt? frågade hustrun ängsligt.

— Det vet du väl, du var ju skyldig på magasinet en helan hop. Bara ta och ta, så att aflöningen mest går åt till gälden, om jag nyttjade starkt, fick väl barnkräken gå med påsen.

Hustrun gaf ett häftigt svar och började åter citera Brand och Stormklockan. Äldste pojken flinade till och såg på modern med ett illmarigt uttryck af medhåll på sitt lillgamla ansikte.

— Hvad ska det bli af oss, det vore bättre att ryssen tog oss, för vi kan i alla fall inte försvara oss, och ... gick hon på.

— Ah, håll käfft, nu ger jag mig i väg.

När Karlsson gick till och från sitt arbete eller annars var borta från hemmet några timmar eller en söndag brukade han inte säga adjö, men den här gången tyckte han, att han ville.

— Ja, adjö med er då, sade han nästan generadt, och stack paketet med hålkakan och den öfverblifna syltskifvan, som hustrun gjort i ordning under det hon gormade, i rockfickan.

Men han räckte henne inte handen, och det väntade hon inte heller, där hon stod med torra ögon och förgrämd mun, den vanliga arbetshustrutypen, mager och gråblek, åldrad i förtid af ohygieniskt lefnadssätt och jäsande bitterhet.

Men barnen slöto sig omkring fadern och skreko adjö i alla tonarter. Då stockade det sig något i halsen på honom och han tog om dem allesammans i en klunga. Men den minste klängde uppåt hans ben och ville bli hissad, och det fick han, och innan han släpptes ner, tryckte fadern honom intill sig, och hans hårda, beniga ansikte fick då ett så ömt och vackert uttryck. Så gick han hastigt mot dörren och sprang ner för trapporna.

Alla blefvo kvar inne, men så rafsade hustrun till sig tre tjugufemöringar, skyndade efter och hojtade på honom.

— Ah, du ska väl ha till litet kaffe, vet ja', sade hon förläget, med bortvändt ansikte.

Mannen tog hastigt slantarna utan ett ord och rusade i väg igen. Men hustrun gick långsamt tillbaka med en oreflekterad undran, som försvann lika hastigt som den kommit: var det med afsikt eller bara i hastigheten som han hållit fast och tryckt hennes hand, när han ref till sig pengarna?

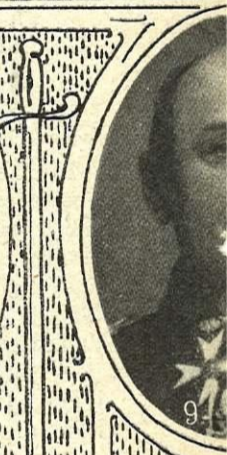
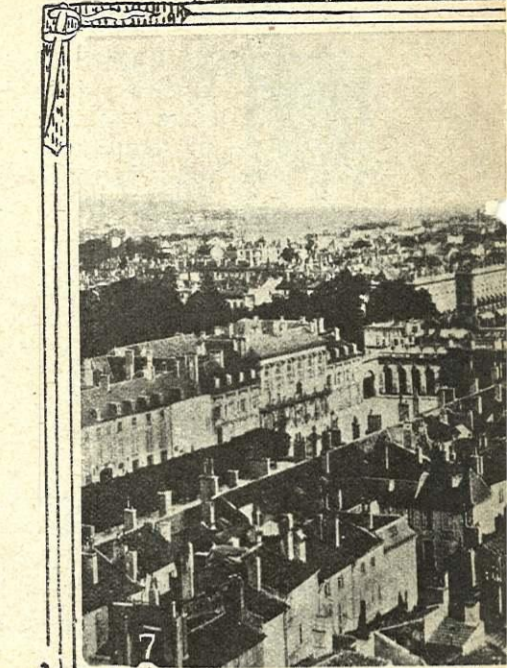
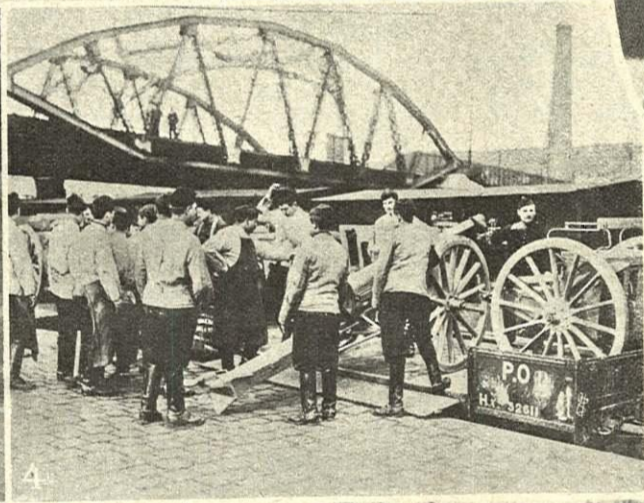
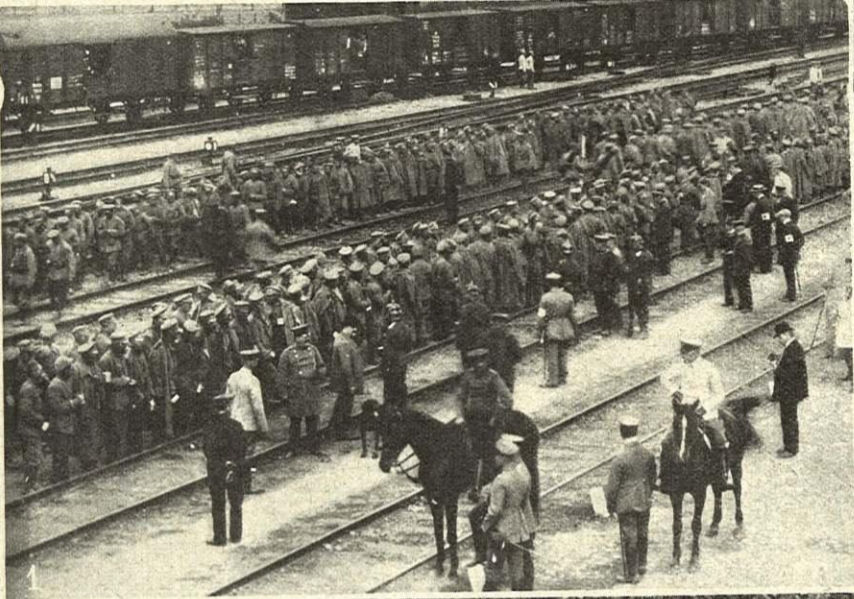
Socialisten n:r 29 och högermannen n:r 31 voro på samma kompani. De delade samma sofgemak på laduloffet och sofvo båda lika godt på halmbädden efter krigarlivets mödor, och om icke samma mat smakade dem bägge precis lika bra, så immundigades den i alla fall med samma friska apilit. De marscherade i ledet, handterade geväret och sköto sina salvor, rekognoscerade, patrullerade o. s. v. lika bra, bland de allra bästa, det var tydligt, att de båda togo sin sak på fullaste allvar, som det ägnar och anstår redliga fosterlandsförsvare, och njöto gemensamt af samma blygsamma nöjen och förströelser, som ibland om kvällarna kunde stå till buds. Men inte ett ord hade 29:an och 31:an växlat med hvarandra. Den senare hade visserligen en gång försökt ett gemytligt närmande, men blifvit afsnoppad. Öfverklassen, som gödde sig på folkets blod och must skulle kantänka visa sig nedlåtande! Men så det lax inte. För här ä' vi lika goda allihop, tyckte 29:an, som sanningen var, hvaraf han drog den ologiska slutsatsen, att med den där isterbuken hade han ingenting gemensamt.

En natt hade de båda männen blifvit kommanderade till vaktjänstgöring på ett vidsträckt område, där de två vakterna möttes och passerade hvarandra på en viss punkt. Första gången gjorde de därvid samtidigt stram honnör, 29:an med något misstänksamt, nästan fientligt i blicken. Så gingo de vidare åt hvar sitt håll, båda omedvetet lyssnande till den andres taktfasta steg på den hårda vägen, tills de småningom dogo bort. 29 Karlsson var lika mager och senig som förut, men 31 Gertmans mage hade verkligen krupit ihop, liksom fettvalken i nacken. Men hos båda hade bröstet och — blicken vidgats.

Under lifvets vanliga gång och gärning hade deras tankevärld rört sig i himmelsvidt skilda banor, likväl med det gemensamt, att båda voro starkt påverkade och bundna af "ledningen" och pressen inom det politiska parti de hvar för sig tillhörde, fastän de tyckte sig vara utomordentligt själfständiga och fria karlar. Men lösslitna från den vanliga miljön och plötsligt inkastade i förhållanden, med hvilka deras dagliga lif icke haft något ge-

BILDER TILL

1. Ryska krigsfångar på resa från gränsen inåt Tyskland. 2. En samling nyfikna, som i en af Berlins förstäder betrakta franska krigsfångar. 3. Tyska soldater, fyllande sina lädersäckar med vatten på en belgisk landtgård. 4. Grofva franska kanoner transporteras till östgränsen. 5. Sårade ryska soldater, som förbindas af tyskarne. 6. Franska krigsfångar, som förplägas af tyska kvinnor. 7. Den af tyskarna eröfrade staden Nancy i Frankrike. 8. General von Bülow, som ledde anfallet mot fransmännen och belgarne mellan Cambrai och Namur och förföljde dem öfver Maubeuge till S:t Quentin. 9. General von Kluck, som slog den engelska expeditionskåren vid Maubeuge och S:t Quentin. 10. General von Heeringen, som besegrade fransmännen i Vogeserna och dref dem på flykten söderut. 11. General von Hindenburg, hvilken slog ryssarne i Ost-Preussen, hvarvid 70,000 fångar togos, förutom rikt

VÄRLDSKRIGET.

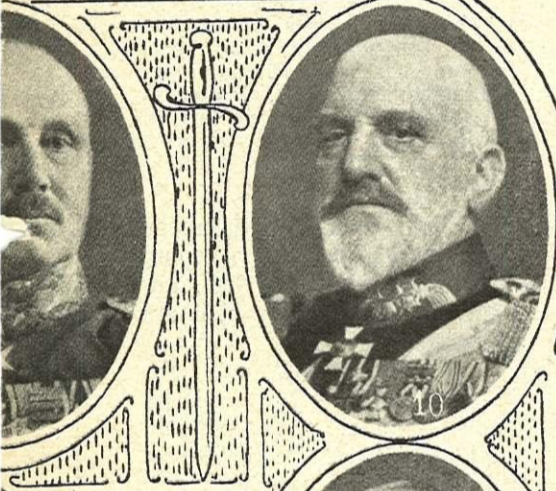
krigsbytte. 12. Hotel de Viel i Bordeaux, hvarest franska regeringen efter flyttningen från Paris, nu har sitt säte. 13. General Victor Dankl, anförare för de österrikisk-ungerska trupperna i slaget vid Krasnik den 22-25 aug. 14. De första eröfrade franska kanonerna föras genom Brändenburger-Thor och Unter den Linden in i Berlin under befolkningens jubel. 15. Frivilliga tyska flygelever bege sig till öfningsfältet. 16. En skara ryska, delvis lätt sårade krigsfångar samlade på gården till en militärkasern i Berlin. 17. En sårad fransk officer låter transportera sig i en vagn af en sjukvårdssoldat. 18. Ett fältkök i trädgården hos en belgisk borgmästare. 19. Belgiska gränsbor, som packa ihop sitt husråd och fly. 20. Transport af ryska krigsfångar. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 12, 15, 16, 17 och 20. Berliner Illustrations-Gesellschaft foto. 3, 18 och 19. A. Grohs foto. 14. Photo-Union Paul Lamm.

15

16

17

18

19

20

1. Tvåhundra tyska, i England varande reservister, som försökte nå kontinenten med båt från Folkestone, men blefvo tillfångatagna af de militära myndigheterna.
2. St. James' park i London, nu förvandlad

till exercisfält med trupper och hästar, som dagligen öfvas, hvar förutom manskapet äfven förehar skjutöfningar m. m. 3. En engelsk boyscoutkår på väg ut för att rekognoscera och bevaka telegraflinjerna.

mensamt, allt under det att världskrigets jättebål i all sin grymma, bestialiska vildhet brusade och brann rundt om våra landamären, hade det händt, att bådas tankar i ensamma, tysta vaktstunder sökt sig andra banor utan att fråga om lof.

Natten var vacker, stjärnklar och kall. Men 29:an behöfde inte frysa. Han hade blifvit utrustad med varma kläder och tjocka skodon, och bekymret för hustru och barn var häfdt genom det reglementerade underhållet och barnens middagsbespisning.

Så forloro de att gå på sin vakt och ligande mötas. Men deras tankar hade stämt möte: världsbranden därute och hvad följer den kunde hafva för oss — där möttes de. Bankdirektören gick och synade sin fosterlandskärlek i sömmarna. Ja, visst var han, om någon, fosterlandsvän, visst hade han gett till "Sverige" och till kulsprutor och annat fosterländskt, men ändå — han kände, att han skaffat alltför mycket åt restaurangpatriotismen, att han tagit för godt lömskt förtal, utan att ens göra ett försök att öfvertyga sig om det däri fanns någon sanning. — Ja, det var mycket, som landstormsmannen nr 31 denna klara höstnatt hade en uppgörelse med och beslöt taga afstånd ifrån.

Och 29:an, han gick och tänkte på skrånfockarna i Folkets hus och Stormklockan och Brand och flygbladen. Han hade nog förut ibland tyckt att "di gick på för mycket i ullstrumporna", men i det stora hela tagit för godt deras förkunnelser och skänkt deras hatbräddade utgjutelser sitt bifall, men som landstormsmannen hade han kommit på andra tankar, och denna kalla, klara höstnatt med gnistrande stjärnor öfver tall och mo, öfver berg och sjö, kände han för visso att han var svensk och att, om det gällde, också han gladeligen ville göra sin vapentjänst till värn för Sveriges frihet.

Och när de båda vaktposterna möttes ännu en gång, den sista före aflösningen, sågo de hvarandra rätt i ögonen så som två människor, hvilkas tankar bottnat i samma djup, se på hvarandra.

— En vacker natt, kamrat, sade 31:an och

räckte fram sitt cigarretui. — Får det lof att vara en cigarr?

29:an tvekade, men endast en sekund, fastän han förut stramt skulle afböjt.

— Tackar, som bjuder, sade han och räckte handen till tack, och de två landstormsmännens händer möttes så, i ett långt kraftigt handslag.

Och när aflösningen kom, följdes de åt till ladan under kamratligt samspråk och båda kände och förstodo, att hur mycket det än var som skilde, ett hade de likväl gemensamt — Sverige.

SIGNATUR.

Klicken och Ligan.

Stockholmsskildringar från 1800-talets sista kvartsekel af HEDVIG SVEDENBORG.

XIII.

Ryska snufvan.

OSTLOFVEN HVIRFLADE rundt i yrande dans långt fram öfver Johannes plan när Thérèsine von Buhre och Mary Wallen kommo ut från fröken Romanis hårfrisörskesalong och med snabba steg sneddade öfver körgården.

— Usch hvad det känns ofäckt, sade Thérèsine lite andfädd i blåsten, jag tycker att hufvudet är som om det inte vore mitt. Det känns alldeles som Johannes Döparens hufvud på fatet, tycker jag.

— En sådan idé, skraftade Mary. Där ser du att min mamma har rätt, då hon säger att man måste från tidiga barndomen vänja sig

vid sin ställning att uppbära sin elegans så att man inte verkar nykläckt och dum, när man först kommer ut bland människor.

— Nykläckt! Var du bara lugn att jag tänker inte alls gå omkring som en nykläckt kyckling i kväll, fastän det är första gången jag är så här konstigt kammad med sjufusen nålar i hufvudet och de där

kringlorna på hufvudet, som jag inte alls tycker är vackra. Jag tycker mycket mer om när håret ligger mjukt och ledigt som på sådana där engelska taflor man ser i Graphic. Men säj, nog grufvar du dig lite för i kväll? Jag tycker att det är riktigt kusligt.

— Inte ett dugg, bedyrade Mary och knyckte på nacken just som hon nådde sin port — den där lilla malande tanddokterkänslan hon hade i maggropen hade hon inte velat erkänna för aldrig det — och söta du försök att få din moster färdig i tid. Det vore rysligt om vi kom för sent.

Ett ögonblick, sedan de skilts åt, funderade Thérèsine på att gå öfver körgården igen och ta vägen förbi Döbelns graf. Hennes egen minnessten, hennes kärlekssten, som hon i tankarna kallade den, men hon vågade inte för blåsten och det finfriserade hårets skull.

Hur skulle det bli att åter råka Carl-Göran i kväll efter att inte ha sett honom på mer än ett år?

Kort efter att Jubben förrådt dem där hemma, hade de allesamman rest ner till Blomkulla och där nere hade det ganska hastigt blifvit bestämdt, att Thérèsine skulle få följa de gamla Lagerstams till Dresden öfver vintern. Så kom åter en Blomkulla-sommar — och nu — nu i kväll skulle hon på sin första Karlbergsbal, bjuden af Carl-Göran. Han hade varit hemma själf och bjudit henne i söndags, men då var hon inte inne.

Tacka för att Mary tog det så lugnt. Hon som ännu aldrig varit kär och inte alls skulle möta någon särskild där i kväll. Och Thérèsines hjärta började dunka så hårdt och tungt, att hon måste ta trapporna mycket långsammare än annars.

Hon smög in köksvägen, hvilken nu, som

alltid, var oläst, och lyckades komma obemärkt in i sitt lilla flickrum, hörnrummet med den fria vackra utsikten ända bort mot Norra Brunnsviken.

På soffans skärblommiga kretonöfverdrag låg hennes första riktiga baldräkt utbredd. Den var af något slags tunn stark gul bomullscrêpe med eiffelfärgade sammetsband. Och som prick på i — gula lefvande chrysantemum — dessa underliga ny-modiga japanska blommor, som alla vurmådde för.

Egentligen tyckte Thérèsine lika illa om chrysantemerna som om sin håruppsättning. Det var så stelt och doflöst allt sammans, men både hennes mamma, professorskan von Buhre, och hennes moster, friherrinnan Gyllen, ansågo, att Thérèsines allt igenom egenartade läggning måste motarbetas. Och Thérèsine hade för länge sedan kommit underfund med att idealet här i världen var att vara så lik alla andra som möjligt och därför ägnade hon den korrekta väl tillskurna Mary Wallen sina djupaste och allvarligaste studier.

Men det underliga var att när hon försökte vara lik andra, klä sig, röra sig och handla som de, då kände hon sig alldeles som om hon spelade komedi eller som om hon vore falsk. Och Felix och Didrik påstodo att hon sjåpade sig och gjorde sig till.

Nej, det var minsann inte lätt att lefva sedan man blef vuxen och ens omgifning alls inte brydde sig om att befatta sig med hurdan man var eller inte var.

Och nu skulle hon råka Carl-Göran. Ännu lefde i hennes minne som om det varit i går deras sista möte i den varma stilla junikvällen, då doft af syren och aflägsna musikstrofer nådde dem, där de krupit upp och satt sig på graniblocket vid Döbelns graf. Thérèsine hade lyckats utverka, för den tryckande värmens skull, att få utbyta sin konfirmationsklädning mot en blårandig sjömansdräkt, som var lite nervikt i halsen. När Carl-Göran fick se henne i den där lilla barnsliga klädningen, hade han fått tårar i sina mörka ögon och för att dölja dessa drog han Thérèsine intill sig och kysste henne skyggt först i halsgropen och sedan uppe på det burriga håret, och så hade han frågat, om hon inte ville gifva sig med honom, då han blef färdig. Han hade alltid tänkt sig att den han skulle gifva sig med skulle ha sjömansklädning och ett svart sammetsband om halsen, alldeles som hon hade just då.

Thérèsine hade inte svarat någonting. Hon kröp bara upp på stenen, där Carl-Göran gjort det mjukt och bekvämt åt henne med sin militärkappa, och sedan hade de suttit kind mot kind och hand i hand och drömt stilla goss- och flicklycka.

Men att skriva blef det inte mycket af med. Carl-Görans bref voro knaggliga och barnsliga. Sedan han ett par gånger talat om hur tomt det var efter henne vid stenen hade han just ingenting vidare att säga.

Dessutom. En het och tung julnatt, då lindarna i Kungsträdgården ännu stodo i blom och den rusande doften flöt samman med musiken från Berns och de unga volontärerna kommo ut efter en supé på Hamburger Börs gnolande och hvisslande på:

Då jag i vaggan lå
och var så stor som så
vid militär-musik
mitt hjärta slog tick tick

— — — — —
Ja-han-var-löjtnant-vid-husarerna — —

så hade Carl-Göran mött en tindrande blick och ett lockande leende under en bredbrättad Bianchatt, som kom honom att glömma allt.

Åt min kärlek evighet!*

KART VAR LIFVET, RE'N DA RINGA

var dess fröjd och stor dess nöd.

Mycket gammal skall jag blifva,
förrn jag längtar till min död.

Outhärdlig är mig tanken

om alltings förgänglighet!

Ja g skall dö, det må så vara.

Åt min kärlek evighet!

Ungdom, hör, på knä jag ber dig:

dansa, dansa på min graf!

Gråt min gråt och le mitt löje,

gif de löften som jag gaf!

Rif mitt hus och strö min aska,

glöm mitt namn, men blif mig lik,

som jag är i dröm och vilja,

när min kärlek blommar rik!

Hvad gör det, att jag försvinner,

blott i landet alltid bor

släkt, som rörts af samma sagor,

som jag hörde af min mor,

och om ungdoms bragdlust tändts af

samma sånger, dör jag glad,

— om blott alltid offer brinna

på det altar, där jag bad.

Ja, jag längtar till den majkväll

långt, långt fram i seklers ström,

då i solnedgångens stillhet

någon kvinna kärleksöm

skänker samma ljufva kyssar,

samma kyska ungmösjäl,

samma längtansheta famntag,

som hon skänkte mig, min brud.

Men skall detta allt försvinna,

då, förfärligt stränge Gud,

låt åtminstone mig lefva

genom tusen, tusen år,

om ock blind och lam i plågor,

att, så länge jorden går

glädjelös i döda rymden,

än en människa finns kvar,

som vill minnas och välsigna

detta ljufvaste den bar.

SIGGE ALMÉN

* Ofvanstående efterlämnade dikt af den nyligen aflidne talangfulle författaren har ställts till vårt förfogande, och är det med tillfredsställelse vi återgifva det vackra poemet, så karaktäristiskt för den bortgångnes friska lifssyn, som en långvarig ohälsa ej kunde betvinga.

Från den stunden slutade han helt och hållet upp att skriva och gick aldrig mer till Döbelns graf.

Men Thérèsine behöll drömmen om Carl-Göran ogrumlad i sitt hjärta och såg med ängslan och bäfvan den kommande kvällen an.

*

Brasans fladder lyste upp rummet med sitt oroliga sken och kom rutorna på den gamla, på sina ställen nästan skalliga, brysselmatan att se ändå underligare ut än vanligt. I halfdröm följde Thérèsine de röda flammornas lek öfver det välkända mattmönstret, som spelat in i hennes fantasi så långt hon kunde minnas. Den där smala svarta kanten, som slingrade sig rundt om de stora röda och gröna rutorna för att sedan flyta ut i en svart bakgrund till de mindre bruna och blå ornamenten — var det outrolliga o n d a, som finns öfver allt och sticker fram där man minst kan vänta det. De gröna rutorna voro det lyckliga och alla de små figurerna det lustiga och glada.

Inte kunde den nya salongsmattan med alla sina vackra "liberty"-blommor, som kommit direkt från England, någonsin bli så rolig som den här lilla mattbiten med alla sina orimligheter.

Thérèsine suckade lite, makade kudden tillräffa under hufvudet och undrade sömnigt hvarför hon kände sig så stel och öm i lederna.

Ack, det var sant, hon hade ju varit på bal i natt. Hennes första riktiga bal och det var så länge sedan hon dansade sist, att det var väl därför hon nu kände sig så ledbruten.

Dansa?

Var det nu egentligen så roligt att dansa som de andra flickorna påstodo?

Jo, när hon dansade tillsammans med de blå-gul-röd-gröna-solvargarna i salongen, då de bodde i Balkonghuset på Drottninggatan eller när hon dansade till moster Ginas och guffar Lagerstams musik om kvällarna, då de stora trodde att hon sof för länge sedan — då var det roligt. Men sedan hon kom i dansskola och balettmästar Lund trippade fram och tillbaks räknande ett — två — tre — två — steg — fram och ett steg tillbaka, tyckte hon att det alldeles var som om dansen förlorat sin själ. Visserligen hade balettmästar Lund med sitt långa konstnärshår, sitt kvinnliga intelligenta ansikte och sina små fötter, klädda i några galoschaktigt mjuka skor, väckt hennes undran men inte hennes danslystnad.

En gång hade han kommit fram till henne och berättat, på sin dansk-svenska, om hur man dansade i hans ungdom. Hur hans hustru — o, ni skulle bara se! hvilken öfverjordisk sylfid hon var — under sina primaballerina-år, gjorde en del pas, som voro rent utesägligt sköna. Hon höjde sig, så här, på yttersta täspetsen, och balettmästar Lund intog en slags körkängels-attityd, som alls inte passade med hans svarta nötta frack, så tog hon ett pas glissante en arriere, sväfvade sedan en avant och slog ihop sina ljufva små fötter tre gånger i luften innan hon kom ner på jorden igen. Ja, på den tiden var dansen konst — men nu. Balettmästar Lund suckade melankoliskt och torkade sin bleka panna med en lika blek silkesnäsduk.

Men Thérèsine förstod sig inte på hvarken balettmästar Lunds saknade konst eller hvad hennes jämnåriga kallade dans eller de gräsligheter hon sef på operan i Hugenotterna eller Konung för en dag. Nej, hon anade och drömde sig någonting helt annat. Någonting uttrycksfullt och vackert i slöjor och mjuka draperier efter Chopins sorgmarsch eller Beethovens Mänksenssonat.

Men detta var drömmar, som hon inte kunde anförtro någon — utom möjligen kusin Felix — men det var länge sedan. Och när hon en gång försökte tala om det med Didrik — just i den vefvan, då han började kamma nackbena och fick hjärtklappning bara han fick se ett "Tualif", så hade han bara kallat henne för en liten jubelidiot.

Thérèsine gäspade, sträckte på sig och blef alldeles klarvaken, då minnet af Karlbergsbalen plötsligt stod för henne i blixskarp belysning.

Hur annorlunda hade det inte varit än hon tänkt sig. Alltsammans. Men på sätt och visorligt i alla fall.

Just som moster Gina och Thérèsine skulle stiga upp i hyrvagnen, där Mary Wallen och Anna Lisa Lagerstam redan sutto instufvade, märkte Thérèsine i lyktkenet att den höglidlige kusken med alla sina gulgrå käppkragar, darrade lite på handen då han höll upp vagnsdörren. Då hon undrande såg upp på honom, fann hon att det var hennes förste beundrare Franz Sommarlund, Franz-medörat, och hon hälsade på honom med ett vänligt igenkännande leende, hvilket inte undgick moster Ginas argusöga.

Och sedan hela vägen ut till Karlberg hade hon fått höra hvilken konstig flicka hon var. Ila uppfostrad, slampig, utan den ringaste uppfattning om hvad som passade eller inte. Detta var följden af Maria von Buhres sätt att låta dem växa upp i frihet så där i Stockholms utkanter.

Hon kunde inte förstå, hennes bruna samsögon formligen gnistrade då hon sade det, att inte Tessys instinkt sade henne att hon inte borde ha någonting att skaffa med underklassen — hon för sin del formligen mätte illa af att komma i minsta beröring med den.

Tessy var riktigt glad åt moster Ginas hela vrede, för den kom henne alldeles att glömma det grufsamma i att hon verkligen var på väg till sin första bal och att hon om några minuter skulle bland alla dessa främmande människor åter möta Carl-Göran von Buhre, honom, som hon lovat att gifta sig med, när han blef färdig.

När vagnen från de skumma gatorna och leriga vägarna rullade fram i ljusfloden, som strömmade ut från slottets höga fönster, hade hon svårt att tro att de redan voro framme. Hjärtat kluckade så häftigt till att hon blef nästan rädd, då vagnen stannade och någon tittade in genom vagnsfönstret och ropade: — 74, 4, 53, edra damer!

Nummer! Oj, hvad det lät komiskt.

Skyggt såg hon på alla de unga ifriga ansikten omkring sig, men kunde inte finna Carl-Göran. I stället kom en rödblond yngling fram, som hon aldrig sett förut, och mumlade förläget att han fått det hedrande uppdraget att föra henne in.

Det var ohyggligt. En fullkomlig skärseld att vandra upp för den långa breda trappan, tillsammans med en vildt främmande människa, mellan en dubbel häck af obarmhärliga åskådare. Hennes pampuscher, som sågo ut som om de ätit sig själfva, kändes tunga som bly på fötterna och Marias aflagda gamla supékappa klämde henne som ett pansar.

I kvinnlig instinkt släppte Thérèsine det hårda grepp hon hade om sin uppdragerade klädning och lät den släpa fritt i trappan medan kappan af en tillfällighet gled ner från axlarna.

Först när hon som fullgången fjäril kom ut ur afklädningsrummet, där hon lämnat kvar sitt pinsamt fula hölster — började hon fatta något af sin omgivning.

Där kom kapten Ridder, som nu var lärare på Karlberg, och bjöd moster Gina armen. Han fick ett egendomligt dallrande leende kring sin skarpa hårdskurna mun, då han fick se Ginas nästan bländande fägring, och till sin stora förargelse kunde Gina inte låta bli att rodna, då han drog hennes arm under sin och hviskade: — Sådana förkläden, Gina, bli en farlig konkurrens för de unga flickorna. Ingen är så vacker, eller snarare så, så — demoniskt skö-ön, som Odmann sjunger, som du.

— Å prat, Carl, log Gina lyckligt, jag är ju bara här i kväll som — panelhöna.

Mer hörde inte Thérèsine, ty i detsamma kom åter den rödblonda fram och bjöd henne armen.

— Men hvar är Carl-Göran von Buhre? undrade hon blygt.

— O förlåt, sa jag inte fröken att han också fått snufvan. Hälften af oss ligga som klubbade torskar. von Buhre försökte visserligen i morse att lämna kistan, men som han hade nära fyratio, så blef det att krypa ner igen. Och en massa flickor ha också sagt återbud i sista minuten, så nu är allting omrördt och galiga flickor ha fått galiga kavaljerer hela vägen. Mitt namn är förresten Severin och jag hoppas fröken tillåter — i detsamma läde han armen om livet på henne och de dansade ut i den stora salen efter tonerna af My-Zueen.

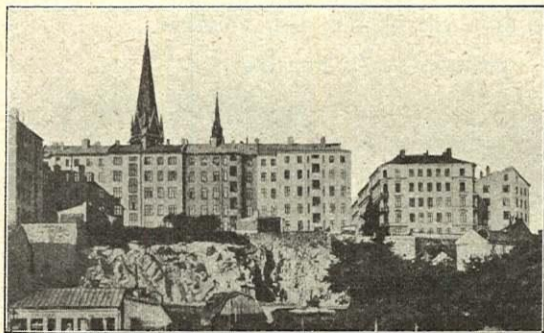
Efter första hvarfvet kände de sig helt bekanta och kommo öfverens om att talet, som rukorna nu mer voro förbjudna att tala om, inte heller var något att tala om, svart och fullt som det var, men att golfvet däremot var glatt och bra att dansa på.

Men hvad de än talade om, antingen det nu var kursens "Philqvist", "Checcopeck" eller "Starkaste man", så kommo de åter till det allmänna samtalsämnet: den ryska snufvan eller blixtkatarren, som nu grep omkring sig i hela världen. Man kunde ju inte ta i en tidning utan att det stod långa spalter om den. I Wien, Berlin, Paris, öfverallt var det detsamma. Det påstods att Pasteur funnit ett medel mot den, det kallades visst anti-pyrin, men det tycktes visst inte hjälpa, för blixtkatarren for ju alljämt fram med samma rasande fart.

Och alla voro ense om att detta var den originellaste Karlbergsbal som någonsin varit. Nästan inga kände hvarann från början men sedan man kommit öfverens om att inte dansa den stora salen rundt som vanligt utan blott i ett hörn nära musiken, fick det hela en ovanligt intim och munter prägel. Medan timmarna gledo undan under Mikadons, Tiggarstudentens och Donauwellens toner.

Hvad de pratade om och hvad de skratade åt, det mindes inte Thérèsine nu.

Hon hade blott tvenne klara intryck kvar, och det ena var en viss förundran att hon inte blef mer ledsen att inte råka Carl-Göran och det andra att hon var så onaturligt öm i alla leder. Och så någonting mer. Det var

Hörnrummet med den vackra utsikten ända bort mot Norra Brunnsviken.

ett ansikte. En lång haka, en lång näsa, ett par små ramsvarta mustascher, hvilka alls inte hörde dit och en skarp blick, som kikade fram på henne ur rummets alla hörn. Det var löjnant Sandler, som hon dansade allra sista hvarfvet med.

När Maria von Buhre en stund senare kom in till sin flicka för att höra om balen, var brasan slocknad och Thessy låg i full feber, klagande öfver att hon hade tre hufvuden och lika ondt i alla tre.

Det var ryska snufvan.

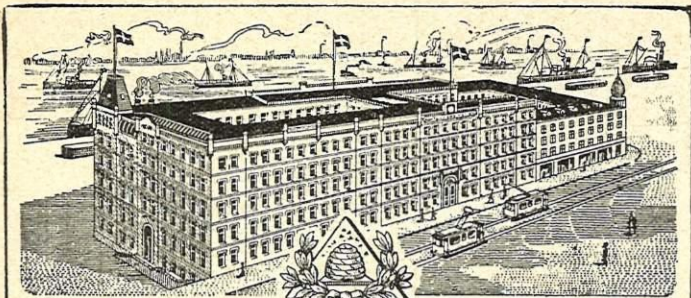

SVENSKA TEATERN HAR FORTSATT sin serie "fosterländska spel" med upptagandet af Aug. Blanches skådespel "Engelbrekt och hans dalkarlar", och det är förundransvärdt, hur detta öfver 70-åriga teaterstycke, trots sin lösa komposition och trots ej så få inslag af svulst och onatur, bibehållit sig friskt och njutbart ända in i våra dagar. Där finns hos styckets båda bästa figurer, Engelbrekt och dalabonden Sven Ulfsson, en äktsvensk ton, en gammalnordisk gedigenhet och kärnfull kraft, som äro både medryckande och lyftande. Dessutom förnekar sig icke heller här teatermannen August Blanche, han vet till punkt och pricka hvad scenen kräver af omväxling och spänning och han ger det också. Hur ypperligt tänkt är ej julfesten i Engelbrekts hem, som brytes af larmklockornas signaler om danskarnas härjande framfart i dalabyarna, vidare Engelbrekts och Sven Ulfssons uppträdande inför danska hovet och dalkarlarnes tåg ut i striden — ett par dramatiska glanspunkter, som själfva Strindberg skulle kunna vara stolta öfver. Bland de spelande må i främsta rummet framhållas hrr Sv en n b e r g och Hö g e l, hvilka i Engelbrekts och Sven Ulfssons roller äro just hvad de skola vara: manliga, trohjärtade och med denna frygga slagfärdighet, som är den svenske bondens oförfyerliga egenkap. På de öfriga händerna led nog spelet af ojämheter, men birollerna äro heller icke mycket att göra af, med undantag af Abilgard och Engelbrekts dotter, den förre godt utförd af den nyengagerade herr Björne och den senare mindre träffsäkert af fru Teje, hvars i öfrigt utmärkta talang ej synes lämpad för det bondska och naiva. Totalintrycket var emellertid godt och stycket förtjänar att hålla sig kvar på programmet så länge som möjligt.

Intima teatern inleder spelåret med ett danskt lustspel "Lilla Eva" af en här alldeles obekant författarinna Olga Ott. Det handlar om en femtonårig flickunge, dotter till en expediteschef, som genom läsning af "modern" litteratur fått en obetyinglig lust att ställa tillrätta sin herr faders mindre reguljära erotiska föregående, hvaraf frukten blifvit en dotter, som han inte vill erkänna. Författarinnan har tagit mycket ungdomligt på sitt ämne, men en rätt stor behändighet i fråga om replikernas tillsvarfning och en glimtvig god iakttagelse af hvardagslif och hvardagstänkesätt göra det lilla stycket underhållande nog. Som den förskjutna dottern är fru Karin Molander förtjusande och spelet har, som alltid hos denna intagande artist, sin största förtjänst i den enkla diskreta ton, hvari det hålles. Fröken Doris Nelson har af naturen icke fått naivitetens gåfva, hvilket också gör att hennes backfisch minst af allt är omedelbar, medan däremot fröken Dorum är både omedelbar och dyrbar som hushållerskan Jensen. De öfriga viktigare rollerna innehafvas af hrr Hansson och Ståhl samt fröken Appelberg och fru Christierson.

ARIEL.

Konfektions-Aktiebolaget
J. A. Wettergren & Co
 GÖTEBORG
 NORDENS STÖRSTA FABRIK FÖR TILLVERKNING AF
Damkappor, Kostymer, Barnkonfektion.

Beredning: Till mordegen siktas mjölet i ett fat, smöret, som bör vara tvättadt, fördelas i flockar i mjölet, sockret, det uppvispade ägget, den skällade och malda mandeln tillsätts och degen arbetas hastigt med fingerspetsarna, tills den blir jämn, då den får stå på kall plats ett par timmar. — På ett smort, eldfast fat eller i en ringform, utklappas mordegen till en botten, som bör vara omkr. 3 cm. högre rundt omkring kanten. Tårbottnen gräddas, får afsvalna och fyllas med äppel- eller rabarberkompott.

Till marängmassan vispas ägghvitorna till hårdt skum, florsockeret, som bör vara siktadt, nedröres litet i sänder i ägghviteskummet. Massan spritsas genom garneringsträtt i vackra fasoner öfver frukten, hvarefter tårta ninsättes i ugnen, så att marängen får vacker, ljusgul färg. Serveras afsvalnadt, med vispad gräde.

Kokt köttpudding (f. 6 pers.). 4 hg. benfritt, kokt eller stekt kött, 6 del. kokande mjölk, 1 1/2 del. finstötta skorpar, 3-4 ägg, 1 hg. smör (smält), 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 1 msk. finhackad saltgurka, 1/2 msk. finhackad portug. lök, 10 gr. smör, till löken.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpar.

Beredning: Köttet hackas mycket fint (måles ej) samt blandas med mjölken, skorparna och de vispade äggulorna, hvarefter färsen får stå 1 tim. för att svälla; är den då för fast, tillsättes litet mera mjölk. Smöret, kryddorna, gurkan och löken, fräst i smöret, tillsätts och färsen afsmakas noga. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna. Massan hälls i smord och brödbestredd bleckform och puddingen gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1 1/2 tim. Uppställes och garneras med skivor af tomater eller gurka samt persilja. Serveras med tomatås. Om så önskas, kan gurkan och löken uteslutas.

Äppelsoppa (f. 6 pers.). 750 gr. färskt ell. 3 hg. torkade äpplen, 2 lit. vatten, skalet af 1/4 citron, 1 bit kanel (5 cm.), 1 1/2-2 kkp. krosssocker, 25 gr. ris- eller potatismjöl, 1/2 del. franskt vin eller scherry.

Beredning: Äpplena härtilt bör vara syrliga och ej fullt mogna. De sköljas, torkas, skalas ej, skäras i 6 klyftor; blomma, stjälk och kärnhus skäras bort. Äpplena sättas på i det kalla vattnet tillika med citronskalet samt kanelen och få koka, tills de falla sönder, då de passeras genom grof sikt. Frukturen får koka upp med sockret och afredes med rismjölet, utrört i 1/2 kkp kallt vatten, hvarefter den får koka under rörning 5 min. Soppan afsmakas med vinet och serveras helst kall med vispad gräde och skorpar eller rostadt bröd. Användas torkade äpplen, sköljas dessa mycket väl i ljumt vatten och få ligga öfver natten i det vatten, hvare de skola kokas.

Får i kål (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. lambringa, 1 hvitkålshufud, 1 msk. salt (15 gr.), 15 hvitpepparkorn, 1 lagerblad, 1/2 lit. kokande vatten, 2 msk. hackad persilja.

Beredning: Köttet torkas med en duk, urviden i hett vatten, hugges i jämna bitar, hvilka läggas i 1 lit. kokande vatten, tillsatt med 1/2 msk. salt, och få koka utan lock omkr. 10 min. Köttet tages upp och öfversporas med kallt vatten. Kålshufudet befrias från de yttre, gröna bladen och skäres i stora klyftor. I en järngryta läggas köttet och kålen hvarfvis med kryddorna mellan hvarje hvarf. Vattnet tillsättes och anrättningen får därefter saktas koka, tills köttet är mört, eller omkr. 2 tim., då den lägges upp på varm karott och beströvs med den hackade persiljan. Serveras mycket varm.

Om så önskas kan kålen brynas i 3 msk. smör och 1 msk. sirap, innan den kokas med köttet.

Köttsalad (f. 6 pers.). 4-5 hg. stekt kött, helst af kalvj, 6 kokta potatisar, 1-2 rödbeter, 1-2 msk. finhackad syltlök eller syltgurka.

Sås: 2 äggulor, 1 tsk. salt (5 gr.), några korn hvitpeppar, 1 tsk. fransk senap, 2-3 tsk. vinäger eller ättika, 1 1/2 del. matolja, 2 del. tjock gräde, 2 tsk. socker (10 gr.).

Beredning: Köttet, potatisen och rödbeterna skäras i aflånga strimler, som läggas i en karott hvarfvals med löken eller gurkan. — Äggulorna läggas i en stor spilkum tillika med kryddorna samt senapen och röras med träsked 10 min., därpå tillsätts småningom vinägern och matoljan. Sist tillsättes den uppvispade grädden samt sockret och säsen af-

Lättast att intaga af stora och barn är Apoteket Vasens Laxémarmelad, med anledning af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask På alla apotek.

De bästa skottkärrorna för trädgårdar, villor m. m. bära märket Stockamöllan och lämnas fraktfritt å 15 kr. öfver hela landet. Beställes från Stockamöllans A.-B., adr. Stockamöllan. Tel. 9.

MJUK, BEHAGLIG.
“MINERVA”
 MÖSS-HATT
 AF MOCCATYG I FÄRGER
 BLÅGRÅ ELLER GULDBRUN,
 Kr. 3,95

D:O EXTRA PRIMA
 MOCCATYG I FÄRGER PRYNE
 GRÅBLÅ, ÅRGRÖN, SMULTRON,
 BORDEAUX. DUFBLÅ
 ELLER MULLVAC
 Kr. 4,75
 A.-B. NORDISKA KOMPANIET
 STOCKHOLM.

BÄST
 ÄR
**EKSTRÖMS
 JÄSTMJÖL**
 ÖREBRO KEM-TEKN. FABRIK.
D. B. C.
 Flytande Putskräms
 för metaller.
 Prova den och Ni använder aldrig
 någon annan. Fås öfverallt.
 Fabrikanter: Dorch, Bäckens & Cos A.-B.
 GÖTEBORG.

ENGELSKA MAGASINET'S
OTTOMANER. Största special-
 tillverknings.
 Högsta kvalite! Låga, bestämda priser.
 Illustrerad katalog franko.
 Drottninggatan 31, Stockholm.

GAS-SPIS
 I HVARJE KÖK

Världsberömda.
SINGER & O
 SYMASKINS AKTIEBOLAG
 Filialer
 på alla större platser.

Den berömda
“Kuanaco”
 Cacaon 2.90 kg.
 är ovillkorl. största fördel att använda.
 Percy F. Luck & Co H. A.-B.

STOCKHOLMS
KORRESPONDENS
 INSTITUT
 STOCKHOLM 7
Kartritningskurs.
 Skicklighet och kompetens som ritbiträde hos landtmätare, landbruksingeniörer, väg- o. vattenbyggnadsingeniörer, järnvägsförvaltningar o. d. förvärfvas fort och säkert genom att genomgå Ingeniör P. A. Wallers välkända kurs i kartritning, som meddelas pr korrespond. endast genom **Stockholms Korrespondensinstitut**, Stockholm 7. Moderat pris. Begär upplysningar.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER
 Rikhalliga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
 Kungl. Hofleverantör.
 Försäljningsmagasin: Mäslersamuelsg. 38
 STOCKHOLM.

Om det under vanliga omsändigheter är orätt är det nu ett brott att gynna utländsk industri. Bort med importerade varor, nu då arbetsförtjänst så väl behöves af Svensk! Understöd Svensk industri. Ty därmed gagnar Ni Eri land oah skaffar arbetsförtjänst åt Svensk! Köp ej engelsk tvättvål, när Ni kan få lika god SVENSK till samma pris!
HAPPACHS SÅPFABRIKS A.-B.
 Malmö & Stockholm.

SJU
 dagar i veckan
 läses en annons i
IDUN

Fort och lätt
 uppnås ett glänsande resultat om man putsar kökskärl, messingsluckor m. m. med
Gahns Splendid
 i flaskor å 25 och 50 öre.

Ungdomlig skönhet.
 Redan i gamla fider använde de förnäma damerna i Rom hönsäggets innehåll som ett ypperligt skönhetsmedel. På grund af denna erfarenhet, och med tillhjälp af nutida vetenskapliga uppfinningar, har det lyckats, att framställa ett verkligt skönhetsmedel — F. Paulis Ovicula-tvål — som bland andra värdefulla kosmetiska ämnen äfven innehåller äggula. Härigenom äger F. Paulis Ovicula-tvål förmåga att på kort tid bortfaga rynkor, finnar, rodnader och fräknar samt att underbart försköna huden. Hvar och en, som är angelägen om siff yttre, bör därför dagligen använda F. Paulis Ovicula-tvål.

KÖKSALMANACK
 Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
 Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 20—26 SEPT. 1914.
SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; halstrad gädda med smält smör och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Juliennesoppa; stekta färdkottletter med potatis och lingonsalad; mörtaårta med frukt och maräng samt vispad gräde.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Pudding af kokt kött (buljongskött från söndag) med tomatås; äppelsoppa.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; kokt köttpudding (rester) kaffe eller te. Middag: Grönsoppa med mjölk; kokt småtorsk med senapsås och potatis.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; sillgratin; kaffe eller te. Middag: Benig kalfstek med brynta morötter och potatis; stekta äpplen med gräde.
TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hackis på kalv (rester från onsdag) med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk jordärtskockspuré; falsk fiskfärs med svampas.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt selleri med skinka; kaffe eller te. Middag: Blodplättar med lingon och smält smör; körsbärsoppa.

BEHÖFVER NI
GODA DESSERTER
 Efterrätter och Tårter!
 Ring upp Allm. 1376 eller Riks 38 12 och beställningar sändas till hemmen, ångbåtar eller tåg.
BAGERIET & KONDITORIET, 4 STORGATAN.

Vackert hår.
 Den berömda YVY-Hårkammen är i sanning en triumf öfver allt hvad redkammar heter.
 Tusentals mödrar och damer prisa YVY-Hårkammen, ty den lätthet hvarmed kammen återställer det mest svåra hår till sammetslent, är förvånansvärdt. YVY-Hårkammen är så stark och seg att den kan böjas i halfcirkel utan att brytas och återtager strax sin rätta form.
 YVY-Hårkammen erhålles för 85 öre, 2 st. för 1:40, mot postförskott eller förut insändt belopp fraktfritt från
Österlin & Ulriksson, Ystad.

Bästa medel mot hudlöshet hos småbarn.
M. Zadig, Malmö.
 H. M. Konungens Hofleverantör.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 38 LOGOGRYF.

När stundom afund och ärelusta
I harnesk folken mot folken ställt.

Dock sker att midt under fredens dagar,
Fast nöd ej tynger på minsta sätt.

I skira spetsar och luftigt sidan
Jag stundom klär mig en vinterdag.

När natten bredt sina svarta vingar
Och månen döljes bak dyster sky.

Här finnas små-ord, som bry en hjärna
Ur hufvudordet att plocka fram.

Bland folken rassa,
Det kanske skingrar en orons stund.

Sju namn här finns
Båd' maans- och kvins-,
Ja säkert flera.

Hvad ser i flock
Man stundom draga.
Hvad ej kan taga.

Till höst från vår
Bland vassen leker.
Hvad örat smeker.

Jag har ej mera
Att här prestera.
En önskan blott.

Tillfredsställer smaken
Skonar nerverna
Gynnarn ekonomien

BRANA KAFFE
NAMNET INREGISTRERADT
FULLSTÄNDIG ERSÄTTNING FÖR ÅRTA KAFFE

Advertisement for Brana Kaffe, featuring a product image and descriptive text about its quality and availability.

Lösning insändes, undertecknad med
namn och adress, till Red. af Idun,
senast den 3 okt. 1914.

LÖSNING AF PRISTÄFLING N:R 35.

1. Dörrlås. 2. Axet af en nyckel.
3. Hjulnaffven på en bicykel.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 37.

GISSA DEN SOM KAN: Blomkål.
VISITKORTET: Hemkonsulent-Tro-
sa.

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa
här nedan svar, och har redaktionen
ansett, att det värfasta priset 10 kr. denna
gång bör tilldelas signaturen X. Y. Z.

Nr 191. I såväl Sthlms- som en
del andra tidningar tillkännagives
vanligen både när och hvad som
bör iakttagas med afseende å

Nr 192. Beträffande skötsel af
Erythrina crista galli, bör
den nu på hösten, så snart bladen
falla af, vattuas ytterligt sparsamt

Nr 193. Om »Tacksam moder» vill
sätta sig i förbindelse med under-
tecknad, skall med glädje lämnas upplysning
om det utmärkte medel, jag
själf använt.

— Eder dotter blir alldeles säkert
botad för sitt onda om hon går till
skicklig specialist som ger röntgen-
behandling.

— Diet och lefnadssätt spela en
ej obetydlig roll. Enkel föda — ej

kryddor till öfverdrift utan tvärt-
om sparsamt — och undvikande af
kaffe, te, öl, vin; däremot mjölk rik-
ligt. Daglig motion i fria luften.

ANNONSER skola vara inlämnade till
Expeditionen senast fredag för att
kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg
utan endast afskrifter
när ni svarar på annons om
ledig plats.

BÄTTRE FLICKA från landet får snar-
rast plats i äldre prästfamilj att till-
sammans med dotter i hemmet sköta
matlagning och alla öfriga göromål.

EN GUDFRUKTIG, vänlig och dug-
lig, minst 30-årig flicka från enkelt,
godt hem får 24 okt. plats i pro-
fessorsfamilj att sköta 3 barn (det
yngsta 4 år) och för öfrigt deltaga i

HUSHALLERSKA, af aktad familj, er-
håller i höst plats i Sthlm hos 40-årig
oberoende ungar. Kunnighet i alla
hemmets sysslor samt förmåga att

FÖR EN BILDAD, anspråkslös flicka,
fullt erfaren att på egen hand sköta
ett tre personers hushåll, finnes god
plats ledig den 1 okt. i Göteborg.

A EGENDOM I VÄRMLAND, i närhe-
ten af stad, får bildad, barnkär, hus-
lig flicka, villig deltaga med inre
göromål: städning, damning, sömnad,

ANSPRÅKSLÖS, bättre flicka, sparsam
och ordentlig, kunnig i matlagning,
bak m. m. och villig deltaga i alla
husliga sysslor, får plats i tjänste-
mansfamilj, tre pers. hushåll.

UNG, BILDAD FLICKA, stillsam och
med små pret., erhåller plats i två
pers. familj i mindre landsortstad
som sällskap och hjälp i hushållet

HUSFÖRESTANDARINNA, bildad, ung-
domlig, med godt humör, gärna road
af sport och helst musikalsk (piano),
fullt kompetent fostra fyraårig gosse

SKOFABRIKEN SVANEN ÖREBO
Herrkängor Durksydd, Randsydd
7 1/2 Brun Chevreux 8,50 10,25
S.K. ELSHUSHÅNDSKÄR NR. 14 PR. DUSS.

Advertisement for Skofabriken Svanden, featuring a shoe image and text about various styles and prices.

Advertisement for Vantar & Strumpor, featuring the Lejon Märket logo and text about various types of socks and stockings.

smakas. Den hålles öfver köttet och
anrättningen garneras med skifvor af
tomat eller rödbeta.

Stekt selleri med skinka
(f. 6 pers.). 2 stora rotsellerier, 1 1/2
lit. vatten, 1 msk. salt, 1 ägg, 1 msk.

Beredning: Sellerierna skalas
tunt, sköljas väl, påsättas i kokande,
saltat vatten och få koka med lock

Här finnas små-ord, som bry en hjärna
Ur hufvudordet att plocka fram.

Advertisement for Det Stora Världskriget, featuring a soldier's face and text about the book's content and price.

Advertisement for Det Stora Världskriget, detailing the book's features, including illustrations and a subscription offer.

Advertisement for Det Stora Världskriget, featuring a soldier's face and text about the book's content and price.

Advertisement for Det Stora Världskriget, detailing the book's features, including illustrations and a subscription offer.

I GODT HEM, & egendom i närheten af Sthlm, får enkel hushållsfröken, kunnig i matlagning o. s. v., van vid landet, plats. Jungfru finnes. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

A EGENDOM i närheten af Sthlm, hos ensam, bildad dam med tjänare, får hushållsfröken, kunnig i matlagning, bakning, van vid landet och dess bestyr, plats 1:sta okt. eller senare. Goda betyg fordras. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

BÄTTRE FLICKA får god plats för två barn 1½ o. 6 år. Bästa muntl. o. skriftl rek. fordras. Svar med foto, betygsafskr., lönepr. till »Fru M.», 1 okt., Allm. Tidn. Gust. Ad. torg, Sthlm.

TILL ETT HEMBAGERI önskas två bättre flickor ss. hjälp vid alla förekommande göromål. Svar märkt »Hembageri», till Iduns exp., Sthlm.

HUSFÖRESTÄNDARINNEPLATSEN i ett prästhem är på grund af sjukdom ledig att tillträdas snarast möjligt. Sökanden bör vara bildad, omkring 35 år, »troende», musikalisk, villig att taga värd om en 4-årig fosterson och komp. att sköta ett hem. Ansökan, åtföljd af foto, ställes till pastorsämbetet i Svalöf före den 17 nästa sept. Telefon 54.

NORRA INACK-BYRÅN ansk. goda platser åt lärarinnor, värd., kontors-, sällskaps-, hushålls-, barnfröknar. Malmkillnadsgatan 27, Sthlm.

ALLEINSTEHENDE, deutsche Dame auf dem Lande sucht zum 1. Oktober gebildete, anspruchlose junge Schwedinnen, welche die deutsche Sprache erlernen will für 40 Kronen monatl. Aufzuehmen. Nähere Auskunft: Vall, Värmlands Björneborg.

Yngre barnfröken, kan nu erhålla plats hos ung familj, bosatt i Skåne. Den sökande bör vara huslig, fullt kunnig i skötsel af 1 års gosse, äga godt sätt samt sådan uppfostran, att hon kan sällskapa med familjen. — Goda rek. nödvändiga. Löneanspråk jämte foto, som återställes, insändes till »Lämplig» under adr. S. Gumaelii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

Guvernante, fullt kompetent att undervisa tvenne gossar i ålder 9 och 10 år i 1:a och 2:a klass elementarskoleämnen, sökes nu genast till herrgård i södermanland. Musikalisk äger företräde. Svar med ref. till »Kunskap och Disciplin», Iduns exp., Sthlm.

Barnfröken. Bildad, barnkär, pålitlig barnfröken, helst sykkunnig, erhåller plats i Göteborg att sköta två barn 1-3 år. Reflekteras endast å verkligt komp. person. Svar med ref., foto och löneanspråk snarast till »G. T.», Iduns exp.

Hos ungkarl på landet får frisk och villig flicka, som kan matlag. o. bakn., plats d. 1 okt. för att sköta hush. o. hemmet i sin helhet — gröfre sysslor undantagna. Alder ej öfver 35 år. Svar jämte foto, löneanspr. o. betygsafskr. före d. 25 sept. till »Hushållerska», Eksjö p. r.

Till äldre dam på en större herrgård önskas nu genast, som sällskap och hjälp, en bildad, medelålders flicka, helst något kunnig i sjukvård. Muntliga rek. önskas. Lön 300 kr. pr år. Adr. Fröken Lybecker, Forsby, Eds Bruk.

Föreståndarinnebefattningen vid landthushållsskolorna å Gran i Norrbottens län och därmed förenade husmodersbefattningen vid landtmannaskolan därstädes är till ansökan ledig för medelålders, väl kvalificerad person. Lön 1,800 kr. pr år jämte fria husrum och fri kost vid elevernas bord. Befattningen skall tillträdas den 20 nästk. okt. Ansökningshandlingar, ställda till skolans styrelse, skola före den 1:a okt. ingifvas till direktör I. Lagerquist, Gran, Öjebyn, som även lämnar närmare upplysningar. Gran, Öjebyn den 29 aug. 1914. STYRELSEN.

GUVERNANT önskas nu genast för 4 barn i anspråklös familj på landet. Den som är troende har företräde. Svar till A. Karlsson, Borgviks bruk.

Husföreståndarinna, yngre, bildad, intelligent och med godt sätt samt helst musikalisk, sökes till ungarlshem i mindre samhälle. Bästa ref. fordras. Jungfru finnes. Svar med foto till »19 sept./okt. 14» under adr. S. Gumaelii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

Hushållsfröken, ej för ung, får plats i 2 äldre pers. hush. i Sthlm. Jungfru finnes. Svar med betygsafskr. o. foto till »M. S. 19», Skottes Annonss., Odeng. 63.

Platsen som **köksförestånderska**

vid **Säters Hospital**

är till ansökan ledig och skall tillträdas den 26 november d. å. Förmaner äro f. n.: kontant begynnelselön 650 och slutlön 910 kronor (3 ålderstillägg eför 2, 5 och 10 år), 1:a klass kost, bostad, bestående af 2 rum jämte möbler och sängkläder, tvätt m. m. (Enligt afgifvet betänkanne och förslag till nytt aflöningsreglemente skulle begynnelselönen utgöra 1,260 och slutlönen 1,800 kronor jämte ofvanberörda naturaförmaner, dock med undantag för kost.) Ansökan, åtföljd af styrkta betygsafskrifter, frejd- och läkarebetyg, torde insändas till HOSPITALSKONTORET, Säters.

Ensamjungfru

En ordentlig, stadgad och huslig flicka, gärna från landet, verkligt kunnig i matlagning, bakning och andra inom hus föref. göromål, erhåller god plats i Stockholm instundande höstflyttning i familj om 5 personer. God lön, godt bemötande och eget rum erhålles. Fritid efter öfverenskommelse samt 14 dagars ledighet under sommaren. Svar med betygsafskrifter från föregående och uppgift på nuvarande anställning sändes till fru H. Berg, Box 234, Stockholm.

En god plats kan man tillförsäkra sig genom att utbilda sig ordentligt till stenograf och maskinskrifvare. Fullständig utbildning genom 3½ mån. kurs. Begär prospekt.

Stenografbyrå (Sveriges Centralinstitut för stenografi och maskinskrifning). Regeringsgatan 31, Stockholm.

PLATSSÖKANDE

UNG, BILDAD TYSKA, med musikexamen, önskar plats i god familj på landet eller bruk, för större barn, att undervisa i pianospelning, läsa och tala tyska med familjen, samt som sällskap. Äfven villig att deltaga i handarbeten. De bästa bet. och rek. finnas. Svar till »Solväg», Motala Verkstad p. r.

HUSFÖRESTÄNDARINNA. Bildad, värrekommenderad, huslig 30-årig flicka söker plats nu genast till bättre hem. Är barnkär o. vill med intresse o. sparsamhet sköta hemmet, äfven där matmor ej finnes. Goda ref. Svar till »Gott hem», Sv. Dagbladets exp. f. v. b.

ELEMENTARBILDAD FLICKA, som genomgått Östmans husmodersskola och vistats i England, önskar mot fritt vivre, plats på större landegendom eller bruk såsom sällskap och äfven vara behjälplig med inom hushållet förekommande lättare sysslor. Svar utbedes tacksamt till »23 år 1914», Iduns exp., Sthlm.

PLATS I FAMILJ önskas af bättre flicka. Kunnig i engelska språket, samt äfven något i sömnad. Någon lön önskvärd. Svar till »Familjemedlem», Mölle p. r.

ANSPRÅKSLÖS, bildad, musikalisk flicka önskar, mot fritt vivre, plats som sällskap och hjälp hos ensam dam eller i barnlös familj. Är van vid högläsning och villig deltaga i lättare sysslor. Svar till »Anspråklös», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA af god familj önskar lära landthushåll. Fritt vivre önskas. Vill anses som familjemedl. Adress Jägersberg pr Ljungbyhed.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar plats i familj som husmoders hjälp och sällskap el. hos ensam dam. Är kunnig i finare handarbeten. Musikalisk i 1:a lön fästes mindre afseende, men vid ett vänligt bemötande. Svar till »Pålitlig», Iduns exp. f. v. b.

22-ÅRIG FLICKA, elementarb., vistats 11 mån i Tyskland, kontorsvan, kunnig i sömnad, husliga sysslor och läsning med barn söker plats. Svar till »Magda», Sölvesborg.

PRÄSTDOTTER, huslig, musikalisk, önskar plats som hjälp och sällskap i ett stilla hem i Sthlm eller dess närhet. Vid lön fästes intet afseende. Svar till »H. S. Familjemedlem», Iduns exp., Sthlm.

UNG, elem.-bildad flicka önskar plats som hjälp och sällskap. Kunnig i sömnad, villig undervisa mindre barn (äfvn i mus.) eller hjälpa till med läxläsning. Svar till »G. N.», Norrköping p. r.

VID SKOLA eller BIBLIOTEK önskar lärarinna tjänstgöring. Svar till »23 år», Allm. tidningsk., Gust. Ad. torg.

ELEMENTARB. 19-ÅRING önsk. pl. i Sthlm el. dess närhet som sällsk., äfven vara behjälplig m. skötseln af barn. Sv. t. »19 år», Linköping p. r.

ENKEL, ELEM.-BILDAD FLICKA önsk. pl. som hjälp o. sällsk. Är kunnig i hush. o. sömn. Är äfven villig sköta barn. Helst i Sthlm el. dess närh. Sv. t. »Barnkär», Linköping p. r.

BÄTTRE, HUSHÅLLSVAN FLICKA, kunnig i matlagning, bakning o. d., söker plats som husmors verkliga hjälp i godt hem där jungfru finnes. Goda rek. Svar till »Ansvär, Duglig», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

LÄRARINNA, undervisningsvan, musikalisk, söker plats i godt hem. Goda betyg. Svar »Barnvän», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

LANDTBURKAREDOTTER af god familj önskar komma i god, trellig familj för att deltaga i husliga göromål. Tacksam för svar till »V.», Kleva p. r.

19-ÅRIG småskollärarinna önskar i godt hem, mot fritt vivre och resebidrag, undervisa barn i 1 eller 2 kl. ämnen. Svar till »Villig X3», Iduns exp., Stockholm.

EN 25 ÅRS, bättre, troende flicka önskar plats, helst till Dalarna. Svar till »E. M.», Strängnäs p. r.

BARNSKÖTERSKA önskar plats i familj. Svar till »Barnsköterska 21 år», Iduns exp. f. v. b.

PLATS SOM KOKERSKA i familj önskas till 1 nov. af 29-årig flicka som genomgått hushållskurs samt haft platser. Svar till »Hösten 1914», Upsala p. r.

SOM SÄLLSKAP i familj eller hos äldre dam önskar 21-årig, bildad, musikalisk flicka plats. Svar till »L. T.», postbox 22, Kil.

UNG, BILDAD FLICKA önskar plats som hjälp och sällskap i familj. Har förut innehaft plats på kontor men önskar ombyte. Svar till »Familjemedlem», Nordiska Annonbyrå, Gtbrg.

UNG, MUSIKALISK FLICKA af god familj, som genomgått åtta-klassigt läroverk och är fullt kompetent i tyska språket önskar till hösten mot fritt vivre plats som hjälp o. sällskap i finare familj i Sthlm. Svar emotes tacksamt t. »November», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

20-ÅRIG, bildad flicka, som genomgått en tre månaders kurs i barnavård, önskar plats. Sv. t. »I. G.», Lund p. r.

PLATS SOM GUVERNANT, hjälp och sällskap ell. barnfröken önsk (helst i Sthlm) av 22 års anspråklös flicka. Ref. finnas. Svar inom 8 dag. till »Undervisningsvan», Iduns exp. f. v. b.

17 ÅRS FLICKA, som aflagt realskoleexamen, önskar plats i familj som husmoders hjälp. Äfven villig undervisa nybörjare i musik samt hjälpa till vid läxläsning. Svar till »Familjemedlem», Malmköping p. r.

UNG, BÄTTRE NORRLANDSFLICKA, som genomgått fyra månaders skolkökskurs, önskar mot fritt vivre eller erläggande af någon ersättning komma i verkligt god familj på landet för att gå husmodern tillhanda och deltaga i förefallande göromål. Önskar betraktas som medlem af familjen. Svar inom tre veckor till »Norrlandsflicka R.», Iduns exp. f. v. b.

I FAMILJ, helst i norra eller mellersta Sverige, med tillfälle till något friluftslif, önskar kv. gymnastikdirektör plats som sjukgymnast mot fritt vivre och resa. Är villig att, om så önskas, undervisa nybörjare i rytmisk gymnastik. Svar till »Gymnastikdirektör, 21 år», Gumaelii Annonss., Malmö.

EN FLICKA önskar plats i mindre familj att gå frun tillhanda med förekommande göromål. Svar tacksamt under adress »L. J. W.», Osby p. r.

EN SNÄLL och villig flicka från ordentligt hem, önskar plats till hösten som husa eller som ensamjungfru i en liten, bättre familj. Har genomgått Örebro läns landthushållsskola. Svar emotes tacksamt till: »Anna 19 år», Iduns exp. f. v. b.

KOKERSKA önskar plats; kunnig i finare och enklare matlagning, syltning, inläggning och bakning. Utmärkta betyg. Svar märkt »Bohuslänska», Iduns exp.

EXAMINERAD SLOJDLÄRARINNA med goda betyg önskar plats som biträdande lärarinna, vikarie eller annan lämplig sysselsättning. t. ex. i familj eller handarbetsaffär. Svar till »Hösten 1914», Rörum pr Simrishamn.

VÄRMLÄNSKA önskar plats till 15 okt. ell. 1 nov i vänl. fam. att ge massage, samt för öfrigt hjälpa till med förekommande göromål. Kunnig i matl., baka, o. handarb. Bet. från förut innehaft pl. samt från skol. Svar till »H. L.», Millesvik.

MEDELÅLD. FLICKA, väl kun. i matl., baka, o. sömnad, söker plats i bildadt hem som husmors hjälp eller att förestå mindre hem. Sv. t. »Duglig-Samvetsgrann», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

LÄRARINNA, med flerårig undervisningsvana samt skicklig i språk, önskar plats. Undervisar äfven i musik. Svar till »Lärarinna 1914», Iduns exp.

Två flickor, 19 & 20 år önska plats i nov., helst å större gård i mell. Sverige, den ena kunn. i enkl. matlag. o. sömn. och den andra i öfriga inom ett hem föref. göromål samt van vid barn. Svar till »R. K.», Gumaelii Annonss., Malmö.

I godt hem, där jungfru finnes, önskar 17-årig, föräldralös flicka, som genomgått några klasser i elementarskola, plats för att biträda husmodern med hemmets sysslor. Är villig deltaga i förekommande göromål utan andra anspråk än fritt vivre och att få räknas med till familjen. Tacksam för svar till »Hem och arbetsglädje» under adress Länstidningens Expedition, Nyköping.

Ung elementarbildad flicka undervisningsvan och musik., söker plats som guvernante och sällskap i vänligt, godt hem. Gärna på landet. Sv. t. »A. 19», Iduns exp., Sthlm f. v. b.

Bättre, enkel flicka, kunnig i husliga sysslor, handarbeten och enklare klädsömnad, önskar plats. Rek. från förut inneh. plats finnes. Sv. tacks. t. »Smäländska», Hultånäs p. r.

Kvinnlig trädgårdsmästare, med 6 års praktik i såväl frilands- som växthus- och driftbänkskulturer, önskar plats. Goda ref. Närmare meddelanden genom Skeppsredare John E. Olson, Göteborg 4.

Flicka, som genomgått 8 kl., önskar plats som hjälp och sällskap i familj där jungfru finnes. Lön önsk. Svar: »Barnkär», Sparsör p. r.

Plats som husföreståndarinna

önskar bildad dam af god familj som i 6 år förestått hemmet hos läkare i Sthlm, därifrån de finaste referenser lämnas. Är praktisk, barnkär och gladlynt. Svar till »Ordningssinne», Iduns exp.

INACKORDERINGAR

EN NERVSIUK FLICKA önskar komma i ett stilla hem på landet. Svar med prisuppgift till »Eva», Stenungsund p. r.

27-årig flicka önskar inackordering i trelligt hem på landet, där familjelif kan påräknas. Svar till »Hvilas», Nordiska Annonbyrå, Göteborg.

I ämbetsmannafamilj i större stad i mellersta Sverige, finnes god inackordering för en snäll och värlatad flicka, som kamrat till egen 10-årig dotter, hvilken går i första klass i elementarskola. Bästa ref. fordras och lämnas — Svar till »Kamrat» under adr. S. Gumaelii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

Å Hågerstads lärarinnehem naturskönt beläget i Norra Tjust, er hålles inack. på längre eller kortare tid. Pris pr mån. 75 & 65 kr. Hjälpensionärer mottagas äfven. Hårliga promenader; sjö o. vidsträckt park; tillfälle till varma bad. Rikst. Post 6 ggr i veckan. Postadr. Solvesta.

I prästgård i Dalarna erbjudas två damer god helärsinackordering. »Lugnt hemlif och kärleksfull omvårdnad. Närmare meddelas under adr. »Hösten 1914», Prestgården; Svärdsjö.

För studerande ungdom finnes tillf. till god inack. Centralt för flera af våra bästa läroverk. Bästa omvårdnad! Nutida bekväml., fina ref. Moderata pris. Rikst. 10462 eller skriftl. till »Gott hem», Iduns exp., Stockholm.

Diverse

TANDLÄKARE. I folkrik köping i Dalarna finnes en präktig lägenhet att hyra från 1 okt. Lägenheten innehafves f. n. af läkare. Svar märkt »E. H.», Allm. Tidningskont., Sthlm.

TVAARIG, frisk och duktig liten pojke frågar om någon snäll familj i goda omständigheter vill taga honom såsom egen. Tacksam för svar till »Mobiliserad H.», Stockholm 7 p. r.

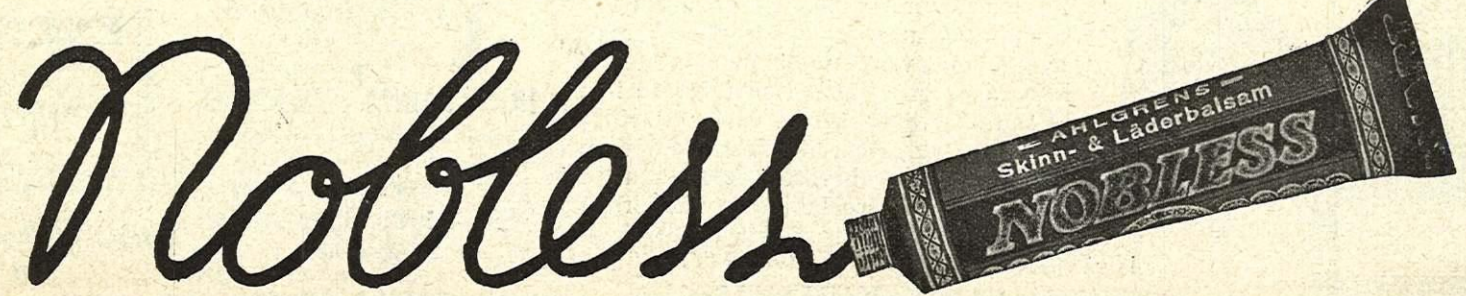
Skönhet. Tillf. medel mot dålig hy o. hud, misspyrd. härväst, fräcknar, värtor, porm. m. m. Sänd. end. mot förut ins. 3 kr. sats, frakt 30 öre. Brevsv. 20 öre. Intyg. Diskret försänd. Fru Ina Göthe, Falun.

Som hushållselever mottagas tvenne anspråklösa flickor från början af okt. i godt och vänligt hem i norra Skåne. 45 kr. pr mån. Svar till »Naturskön trakte», Iduns exp.

Dr. Elin Beckmans Hettluftsinstitut Barnhusgatan 12 Riks 10552. Stockholmst. Br. 4552. Behandling af reumatism, gikt, efterbehandling af ledskador, neuralgier, frostsador o. vissa fall af börjande ålderdomsbrand med hetluft, elektricitet (konstant ström) o. massage. OBS! kan äfven amordnas i patientens hem.

Det billigaste skoputningsmedlet är det, som vid minsta förbrukning ger högsta och varaktigaste glans åt skodon och på samma gång konserverar dem. I handeln utbjudes "billigt" skocrem till 12 & 15 öre pr burk men detta låga pris möjliggöres endast genom dåliga råvaror och underhålliga tillverkningsmetoder. En kemisk analys av dessa skocremers skall i de flesta fall visa, att de innehålla stora mängder av för lädret rent skadliga ämnen, ävensom att sammansättningen i övrigt är mer eller mindre olämplig. Ett verkligt försiklassigt fabrikat, framsällt med iakttagande av teknikens alla nyaste framsteg är däremot Ahlgrens Skinn- och Läderbalsam Nobless. Enär detta endast behöver användas i ytterst små kvantiteter blir det drygare än andra pulsmedel och genom sin konserverande inverkan på lädret, gör förbrukaren stora indirekta besparingar. — Svart, gul, brun och vit (ofärgad) i tuber à 35 öre.

Till platser, där ännu inga återförsäljare finnas, expedieras gärna direkt till konsumenten 6 tuber portofritt för Kr. 2:10. F. Ahlgrens Tekn. Fabrik — Gefle.

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enl. kongl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Ar-

Dr J. ARVEDSONS gymnastiska kurs

börjar som vanligt den 15:de sept. kl. 12 midd., om oförutsedda hinder ej mellankomma.

Gymnastikdirektörsexamen

afsläges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept. Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Göteborgs Gymnastiska Institut,

längsta och fullständigaste specialkurs i Sjukgymnastik och Massage, — Begär utförligt prospekt. —

Kurs i Massage o. Sjukgymnastik,

meddelas under sommaren. Dr Köhlberg o. Dir. Segerdahl, Tegnergatan 23, Stockholm. Begär prospekt. Ettårig kurs börjar d. 5 okt.

Vid Professor Unmans Institut

börjar d. 1 okt. ny (ett-årig) kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9. Stockholm.

Rysk Fräkenpömada,

fullt oskadligt; startad effekt, kr. 4.50 + porto (diskret försändning) endast 1

Franska Parfymmagasinet, Hoflev, 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Inga grå hår

erhåller den, som använder den sedan öfver 30 år öfver hela världen välkända **Royal Windsor** (giftfri)

Intet färgämne. Försändes diskret, kr. 5 + porto.

Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

OATINE

är ren hafreeextrakt. För dålig mage ordinerar hafregröt; för dålig hy Oatine hafrecreme, som renar porerna, aflägsnar fräcknar och finnar samt gifver huden ett ungdomligt friskt utseende. Älta Oatine-Creme i hvit burk med grönt lock; pris 1.50; 4-dubbel inneh.: 3.—. Oatine-Snow 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nordin, Biblioteksq. 11, Birgerjarlsg. 16 o. Drottningg. 63, Sthlm.

Den som vill bevara och försköna ansikte, händer och hals, samt bortaga solbränna m. m. begagnar endast

Majorskan Edmanns utsökta Crème Idéale och Poudre Idéale

FÖRNÄMSTA PARFYMAFFÄRER.

Ferrin

Fås på apoteken. **Bästa järnmedel utmärkt styrkande.** Apoteket Lejonet, Malmö.

EAU DE QUININE
KRONAN AF ALLA HÄRVATTEN
ED. PINAUD
18. PLACE VENDÔME PARIS
Bevarar o. stärker härvaxten.
FÅS ÖFVERALLT **ED. PINAUD**

Sedan den verksamhet undertecknad jämte Fröken E. Kylander bedrivit under benämning **Birgitta-Skolan** upphört har undertecknad låtit hos Öfverståthållareämbetet registrera firman

Birgitta-Skolan

Beridarebangatan 17, hörnet af Brunkebergstorg.
Kurserna i Klädsömnad, Linnesömnad, Blusar och Barnkläder börja åter 15:de September.
Ny afdelning för konstväfnad.
Anmälningar mottages i skolans lokaler alla dagar mellan 10—5.
Tel. Allm. 41 48. Riks Norr 898. Prospekt på begäran.
ELISABETH M. GLANTZBERG.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Hjälpension i Stockholm

för unga bildade flickor börjar den 15:de sept., men elever emottagas äfven den 1:sta och 15:de okt., och fortgår till den 15 Dec. Husmoderskursen, hvari ingå förutom enklare och finare matlagning, fullständiga kurser i Kläd- och linnesömnad, Handarbeten, Konstslöjd och Målning, är skolans hufvudämne. Språk, Sång, Musik är valfritt. **I höstkursen kommer att ingå en Samaritkurs.** I hvarje vecka hållas föreläsningar i konst och litteraturhistoria, liksom besök i stadens museer. Dessa kurser afse närmast att under skickliga lärarinnors ledning ge den unga flickan en utbildning för sitt kall i lifvet, men de afse på samma gång att i en god kamratkrets och under hemlifvets skydd skänka henne hembrefnad och förströelse. **OBS! Den enda skola i Stockholm där eleverna bo inom skolan och samtidigt ha ett god hem!** Prospekt jämte hänvisning till muntliga referenser sändes. Adr. E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola, Artillerigatan 6, 2 tr. (Nära Strandvägen), Stockholm. Rikstel. 11886. Allm. 289 40.

S:ta Birgitta Skolan

Regeringsg. 19-21. EMMY KYLANDER.

Kurserna i klädsömnad, fransk linnesöm, konstbroderi, spetsöm o. knyppling taga åter sin början 1 Sept. **OBS!** Samma lärarinnor som föregående år. Föreläsningar under höstterm.: Comtesse G. och fröken Elisabeth Thorman.
Prospekt på begäran. Anmälningar mottagas skriftligen samt i skolans lokaler Regeringsg. 19-21. Riks Tel. 14108. Allm. Tel. 5190.

Lektioner i Linnesömnad

(äfven skjortor, underkjolar, blusar och barnkläder.)
Elever mottagas dagligen. Prospekt på begäran.
KARIN och EVA EGNÉR
STHLM. - Sibyllegatan 36.
R. T. 3530. A. T. 21004.

— Kostnadsfri undervisning i tillklippning och sömnad av sjukvårdsartiklar. —

Ny Väfbok n:o I, innehåller ett 60-tal afbildningar med beskrifning och Elin Johanssons Väfskola, Linköping. Redigerad af Gerda Björck.
Ny Väfbok n:o II, kolor. plancher, utarbetad af Gerda Björck, adr. Linköping.
Priset å hvarje bok är 3 kr. Försäljningen sker genom bokhandeln. Utgifvarne eller Lithografiska Bolaget, Linköping. Vid köp af 10 exemplar erhålles rabatt.

Husmoderskolan i Karlstad.

Matlagningskurser omf. tiden 5 Okt.—15 Dec. (2 1/2 månad) eller 5 Okt.—15 Nov. (6 veckor). God helnackordering inom skolan. Begär prospekt!
Rikstel. 812. **NANCY ENWALL.**

Stockholms Samgymnasium,

A. T. 82 45. — Odengatan 41. — R. T. 68 56.
Första och andra förb. kl. börja höstterminen 15 sept. 1914.
Nyanmälningar kunna göras dagl. kl. 11—1/2 12 f. m.
Lektor J. F. Nyström, Adjunkt O. G. A. Hahr, Fil. Doktor J. Lindquist, ordförande i styrelsen. föreståndare. v. ordförande i styrelsen.

Unga flickor

som efter avslutade skolstudier stå tveksamma inför valet af lefnadskall, studera Kvinnligt Yrkesregister 1914 och Ni skall finna en god vägledning.
Kvinnligt Yrkesregister erhålles i boklädorna samt å Kv. Yrkesregisters expedition, Regeringsg. 65. Pris 1:25 Porto till landsorten 20 öre.

B. WIMANS BYRÅ

Byrån åtager sig vice värdskap för fastigheter.
Juridiska afdelningen Utför Rättegångar.
Fastighetsafdelningen Försäljer Stads- och Landegendomar, Villor Tomter m. m.
Försäkringsafdelningen Förmedlar personförsäkring såsom Lif- och Kapitalförsäkring i olika kombinationer, Lifräntor, Sjuk- och olycksfallsförsäkring m. m.
Byrån biträder vid uppsättandet af alla erforderliga kontrakt för köp eller hyra.
Byrån anskaffar **inackordering** i goda hem och pensionat i **Kontorstid 9-5.**

NU GÄLLER DET ATT SPARA!

En husmoders stolthet är hemmets tväff! Solidartvättmaskinen af svensk ek, särskildt byggd för Svensk tvätt, hvilken som bekant är mera hårdarbetad än de tunna utländska tvättkläderna. Utför en tvätt på 3 å 4 timmar, hvarill eljest åtgår en hel dag. Kläderna beröras **icke** af metall utan lika omsorgsfullt som vid försiktig handtvätt. Pris 35 kr. fraktfritt. Skrif i dag efter vår gratis utdelade broschyr med intyg af "Olga" m. fl.
FABRIKEN RURIK, KARLSHAMN.

IDUNS KOKBOK

utgifven af Elisabeth Osiman, afhandlar såväl matlagning i vanlig bemärkelse som bakning och konservering af kött, fisk, frukt, grönsaker och svamp, karamell- och konfektkokning, beredning af drycker och charkuterivaror, servering, borddukning och servettbrytning och

är

vår modernaste kokbok till utstyrsel och innehåll. Alla bokens 1,071 recept äro praktiskt pröfvade vid Elisabeth Osimans Husmoderskurs och öfver skådligt uppställda, med ingrediensernas vikt eller rymdmängd noggrant angifven. Äfven helt unga husmödrar och tjänarinnor med mindre erfarenhet och vana finna därigenom en säker handledning,

den

är rikt illustrerad, med 12 färgtrycksplanscher, af köttstycken, fåglar, fiskar, svampar samt grönsaker jämte fyra styckningsplanscher och två sidor med fotografier af olika servettbrytningar. Det

bästa

beviset för bokens lämplighet som vår generations kokbok för det borgerliga svenska hemmet är, att det redan tryckts öfver 25,000 exemplar af

kokboken.

Den kostar, komplett inbunden i ett vackert klomband, endast kr. 5:50 och den finnes att tillgå hos närmaste bokhandel eller hos Förlaget, Iduns expedition, Stockholm.

Östermalms Förlösningshem,
12 Floragatan 12, 4 tr., hiss, Stockholm.
Rikstel. 97 56. Allm. Tel. 97 56.
Fritt val af läkare och ackuschöriska
Referenser till följande herrar läkare: Erik Ahlström, Adv. Alin, Emil Bovin, Hj Forsner.
Prospekt sändes på begäran.
HILMA FREDLUND, Föreståndarinnan
Rikstel. 90 12. Allm. Tel. 12 50.

Syster Elsas Förlösnings- och Hvilohem erbjuder vänlig, omsorgsfull omvårdnad samt största trygghet och diskretion för de blifvande mödrar, som af situationen anse sig tvingade söka s. k. vobemärkt vistelse och nedkomst. Förlösningsarna utföras af särdeles erfaren barnmorska med om så erfordras assistens af skicklig läkare (specialist).
Ytterst humana inackorderingspris och arvoden tillämpas.
Syster Elsas Hvilohem hafva särdeles vackert och ogenerade lägen på landet i sund skogstrakt med bekväma kommunikationer. Stor vacker trädgård med park.
Syster Elsas Barnkrubbar emottager späda och kläna barn för rationell omvårdnad under dess späda och ömtåligaste lefnadskede. Förfrågningar och anmälningar behandlas under säker sekretess och adresseras till Syster Elsas Hem, Örebro.

Lugna dej, pojke!
Det går på ett par minuter

när man har en **HUSQVARNA SYMASKIN.**
Förmånlige afbetalningsvillkor

Väfskedar, Solf, Skyttlar, Spännare
för hemsöjd.
John A. Thulin & Co Väfskedfabrik, NORRKÖPING. Riks 670.

Mälarbadet, Bad- och Tvättinrättning.

Alla slag varma och kalla bad. Specialitet: Varmluftsbad — Massage af såväl manliga som kvinnliga massörer. Elektriska ljusbad (färgadt bägljus). Rabattböcker gälla hela dagen för alla bad.

Obs! Ny regim!

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.
Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsg. 9.
Filialet: Södermalmstorg 8. Sturegatan 32.
Deposition } 5%
Kapitalräkning }
Sparkasseräkning } 1/2%
Fondafdelning. Kassafack

EXCELSIOR
är den yppersta GUMMIKLACKEN

Idun utgifves denna vecka i A och B.